Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשן

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 54 | Łódź, Poniedziałek, 4 marca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ"ט אדר א' תרצ"ה | № 54

Adres Redakcji Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אין גריכישן אויפשטאנד-קעסעל

קריגס-צושטאנד איז גאנצען לאנד.—מיניסטארען דימיסיאנירען.—מאביליזאציע פון 2 יאהרגענג ים- און-יבשה-מיליטער. — בעשטימט אנ'אויסערארדענטליכען קריגס-ראט.—היינט איז שוין טעטיג דאס קריגס-געריכט.—לופט-פלאט באמבארדירט דעם ים-פלאט מיט די אויפשטענדיגע

פאריז, 3 (ספ. טעל.)
דער בעלגראדער קארעספאנדענט פון ,,לע פטי פאריזיען" איז מודיע, אז די אויסזיכטען צו בע־הערשען די סיטואציע דורך דער גריכישער רעגי־רונג ווייזען זיך ארויס צו זיין שוואך.
אויפ'ן יסוד פון ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען דורך סאלאניקי, קאן מען פעסטשטעלען פאלגענדע פאקטען:
דער פלאט איז קאנצענטרירט אויף קרעטא, וואו עס געפינט זיך ווענעזעלאס, וועלכער הערשט איצט איבער דער סיטואציע אויף דעם דאזיגען אינזעל און אויף אנדערע קלענערע אינזלען אין סאלאניקי, מאקע־דאניע און טארקיען. בראש פון דעם אויפשטענדיגען מיליטער אויף קרעטא געפינט זיך דער פולק. טסא־נאקאקיס. דאס דאזיגע מיליטער האט ערנסט בעשע־דיגט די רעגירונגס-עראפלאנען, וואס זענען אנגע־קומען צו באמבארדירען דעם פלאט.
אין בעלגראד פאלגט מען נאך מיט גרויס פער־אינטערעסירונג די ענטוויקלונג פון דער רעוואלו־ציאנערער בעוועגונג אין גריכענלאנד און מען האט מורא פאר א זיג פון ווענעזעלאס'ן, וועלכער איז בידוע, א געגנער פונם בולגארישען פאקט, און וועל־כען ער האט חשק איינצופיהרען א רייה אויסבעסע־רונגען ובפרט אין בעצוג צו די אלבאנישע גרעניצען.
לאנדאן, 3 (ספ. טעל.) די רייטער-אגענטור איז מודיע פון אטען, אז ווענעזעלאס האט זיך ארויס געזאגט פאר די רעבעליאנטען.
פאריז, 3 (ספ. טעל.) די האוואס-אגענטור איז מודיע פון אטען: די גאנצע קאמוניקאציע מיט קרע־טא איז איבערגעריסען. מחמת מאנגעל פון וואסערע־נישט-איז ידיעות פונם אינזעל-גובערנאטאר, איז מען זיכער, אז קרעטא איז בעהערשט געווארען פון די אויפשטענדינע.
דער קריגס-מיניסטער קאנדיליס האט דערקלערט אז ער האט נישט קיין שום אינפארמאציעס וועגען דער בעוועגונג פון די רעבעליאנטען.
פאריז, 3 (ספ. טעל.)
פון אטען איז מען מודיע:
דער קארפוס-קאמענדאנט, גענ. קאמענאס איז אוועק פון זיין אמט, און זיינע פונקציעס האט אי־בערגענומען דער גענ. צעפאס.
פאריז, 3 (ספ. טעל.)
דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון דער האוואס-אגענטור איז מודיע פון אטען, אז דארט זע־נען צוריקגעקומען די עראפלאנען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען אינם פארט קאנעא אויף קרעטא בכדי צו באמבארדירען דעם צעבונטעוועטען פלאט.
לויט'ן אפיציעלען קאמוניקאט, האט איינע פון די באמבעס אריינגעטראפען אין דער קרייצער-שיף פון די אויפשטענדיגע ,,אווערא". דער אויפרייס האט ארויסגערופען אויפ'ן קרייצער א ריזיגען פייער זאל.
אטען, 3 (ספ. טעל.)
דער אנפיהרער פון דעם לופט-פלאט, וואס האט באמבארדירט די צעבונטעוועטע קרייצער-שיפען, האט דערקלערט, אז איין טארפעדא-שיף מיט איהר צעבונטעוועטער מאנשאפט איז צושלאגען געווארען.
די רעגירונג האט איצט דערקלערט, אז אויב די אויפשטענדיגע מאנשאפטען וועלען זיך נישט אונ־טערגעבען, וועלען די קריגס-עראפלאנען נאך אנ־הויבען א באמבארדירונג.
פאריז, 3 (ספ. טעל.)
פון אטען איז מען מודיע, אז דער גובערנאטאר אפאסקיטוס איז ארעסטירט געווארען דורך די רע־וואלוציאנערען.
די אויפשטענדיגע האבען פערנומען די ראדיא־סטאציע.
עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אז דער אנפיה־רער פון דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג איז דער קאפיטאן זאאנאריאקיס און אז דער זוהן פונם געוו. פרעזידענט קאנדוריאטיס געפינט זיך צווישען די אויפשטענדיגע.
ווענעזעלאס האט דערקלערט פאר א געוויסען זשורנאליסט, אז דאס דערקלערען דורך דער רע־גירונג קריגס-צושטאנד, גיט איהם דאס רעכט צו שטעלען זיך אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע.
אטען, 3 (ספ. טעל.)
דער קארעספאנדענט פון האוואס איז מודיע:
דער אויסערן מיניסטער, מאקסימאס האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע, זיין פארטפעל האט איבערגענומען דער פרעמיער טסאלדאריס.
די רעגירונג האט פערעפענטליכט א מאבילי־זאציע פון 2 יאהרגענג פלאט מיליטער, און יבשה ארמעי.
די צייטונגען מעלדען וועגען א דינאמיט אויפרייס פאר דער וואוינונג פונם קריגס מיניסטער, קאנדיליס. דער אויפרייס האט נישט אנגעמאכט קיין היזקות, לויט אנ'אנדער ווערסיע איז ביי קאנ דיליסן אין דער וואוינונג פארגעקומען א שיסעריי.
די רעגירונג האט זיך געווענדט מיט אנ' אויפרוף צו דער בעפעלקערונג, אין וועלכען עס ווערט פערזיכערט, אז דער בונט ווערט פאר יעדען פרייז דערשטיקט ווערען.
אטען, 3 (ספ. טעל.)
דער קריגס מיניסטער קאנדיליס איז ארויס געפאהרען קיין סאלאניקי.
די אונטערהאנדלונגען מיט די אויפשטענדיגע האט לעת עתה נישט געגעבען קיין רעזולטאט.
לויט קלאנגען," וואס קורסירען דא, האט ווע ניזעלאס אויפגעפאדערט די בעפעלקערונג פון קרעטא צו רעוואלטירען געגען דער רעגירונג.
אטען, 3 (ספ. טעל.)
דער האוואס קארעספאנדענט איז מודיע: בעת דער רעוויזיע, וואס איז אדורכגעפיהרט געווא רען אין ווענעזעלא'סעס וואוינונג, האט מען גע פונען א געוויסען סכום איקסען, גראנאטען, 2000 קוילען און א סך קאמפראמיטירענדע קארעספאנ דענץ.
פאריז, 3 (ספ. טעל.)
די האוואס-אגענטור מעלדעט פון אטען: 70 אפיצירען פון הויפט שטאב זענען דעלעגירט גע ווארען קיין מאקעדאניע.
סאלאניקי, 3 (ספ. טעל.)
עס הערשט דא פולשטענדיגע רוה. די מאכט האט אונטערגענומען אלע פארזיכטס מיטלען און איז גרייט אויף אלע עווענטואליטעטען.
אטען, 3 (ספ. טעל.)
דער קארעספאנדענט פון האוואס איז מודיע: די קרייצערס, וואס זענען בעהערשט דורך די רעבעליאנטען, זענען אנגעקומען אין לאסודע, אויף קרעטא, אבער עס פעהלען אויס גענויע ידיעות וועגען דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען אויפ'ן אינזעל.
אין אטען איז רוהיג.
אין גאנצען לאנד איז איינגעפיהרט געווארען קריגס-צושטאנד.
די אפאזיציאנעלע צייטונגען דערשיינען נישט.
דער פלאט-מיניסטער האדזשי-קאריאקאס האט דימיסיאנירט. אויף זיין ארט איז בעשטימט געווא־רען דער אדמיראל דאוסמאניס. דער גענעראל מע־טאקסאס איז אריין אין קאבינעט אלס מיניסטער אהן א פארטפעל. דער וויצע-לופט-פליה-מיניסטער איז באמינירט געווארען אלס מיניסטער.
אין גוט אינפארמירטע קרייזען האלט מען, אז דער היינטיגער טאג וועט זיין א דעצידירענדער.
דער מיניסטארען-ראט האט בעשלאסען צו מאבילידירען אלע קריגס-שיפען, וואס זענען גע־בליבען רעגירונגס-טריי, און ארויסשיקען די געגען די אויפשטענדיגע. היינט נאך וועלען די קריגס־עראפלאנען אנהויבען צו באמבארדירען די שיפען, וואס זענען בעהערשט פון די אויפשטענדיגע.
עס איז געגרינדעט געווארען אנ'אויסער־ארדענט־ליכער קריגס-ראט.
מארגען וועלען שוין די אויפשטענדיגע גע־שטעלט ווערען פאר'ן קריגס-געריכט, אויף די אוי־טיילען פון וועלכען עס וועט נישט חל זיין קיין שום אפעלאציע.
אין בעצוג צו אפאזיציאנעלע דעפוטאטען און פאליטיקער וועט אנגעווענדעט ווערען פערזיכערונגס ארעסט. עטליכע אנפיהרער פון דער אפאזיציע זע־נען בעלם געווארען.

פערפלייצונגס-קאטאסטראפעס
אין פערשידענע לענדער

טולוז, 3 (ספ. טעל.)
די לעצטע שלאגס-רעגענס האבען פערגאסען די פעלדער און וועגען צווישען די בעזונדערע פער־מעס, אזוי אז די קאמוניקאציע איז איבערגעריסען געווארען.
סטאמבול, 3 (ספ. טעל.)
דער טייך טיגער איז היינט ארויס פון די ברעגעס און פערגאסען א ריזיגען שטח, אנמאכענדיג גרויס שאדען.
מאדריד, 3 (ספ. טעל.)
די פערפלייצונג אין צפון-טייל פונ'ם לאנד, ובפרט אין דער פראווינץ ארענזע, פערשפרייט זיך אלץ ווייטער, אנמאכענדיג גרויסע היזקות. די באהן־קאמוניקאציע מיט מאדריד איז איבערגעריסען גע־ווארען.
די פערפלייצונג בעדראהט אויך די פראווינצען זאמאטא און אראזאן.
די בעפעלקערונג פערלאזט די הייזער און אנט־לויפט אין די ווייט-ליגענדע געגענדען.
פאריז, 3 (ספ. טעל.)
צוליב די שלעכטע וועטער און די שלאגס-רע־גענס זענען אין א סך געגענדען די טייכען ארויס פון די ברעגעס.
מען סיגנאליזירט פאלען פון פער-פלייצונגען אין די געגענדען פון באורדא, טולוז, אודע און אנדערע
אין די אלפען פאלען אומגעהייערע שנייען.
לובלין, 3 (טעלעפאניש
די פערשטאפונג אויפ'ן בוג האט זיך היינט ביי־נאכט געריהרט פון ארט, און דער טייך איז פריי פון די אייז-שטיקער.
די פערפלייצונגס-סכנה איז אדורך.

פאראגוואיש-באליווישער קריג

אסונסיאן, 3 (ספ. טעל.)
עס איז דא פערעפענטליכט געווארען אנ'אפי־ציעלער קאמוניקאט פון גענעראל-שטאב, לויט וועל־כען דאס פאראגוואישע מיליטער האט ביי דעם טייך פאראפיטי צוקלאפט אנ'אפטיילונג באליווישע זעלנער און גענומען אין געפאנגענשאפט א בעדייטענדע צאהל געפאנגענע. עס איז אויך צוגענומען געווארען א געוויסער סכום קריגס-מאטעריאלען.
דאס באליווישע מיליטער אויפ'ן שטח וואלאמאנטעס ציהט זיך צוריק.

וועגען בעגנעדיגען צוויי שפאנישע דעפוטאטען

מאדריד, 3 (ספ. טעל.)
דער פארזיצער פון די קארטעזען, אלבא, האט בעזוכט דעם פרעזידענט זאמארא און געבעטען, ער זאל בעגנעדיגען די צוויי אויף טויט-פערמשפט'ע דעפוטאטען מענדזא און פענא.
אנ'אנאלאגישע בקשה האט א דעלעגאציע פון סאציאליסטען אריינגעטראגען דעם פרעמיער לערו.

מאקס ברוין מוז ענטלויפען פון סאאר-געביט

פאריז, 3 ספ. טעל.)
דער אנפיהרער פון די סאאר־ סאציאליסטען מאקס ברוין, וועלכער האט נאכן אדורכפיהרען דעם פלעביסציט געוואוינט אין פארבאק, האט פערלאזט די שטאט מחמת די פיינדליכע מאניפעסטאציעס פון די דארטיגע איינוואוינער.
ברוין האט בעשלאסען צו בעזעצען זיך אין דער געגענד פון פאריז.

כוליגאנישער אנפאל אויף א יודען אין לאדז
ער איז אזוי צעהורגט, אז מען קאן איהם קוים דערקענען

(ל. ה.) נעכטען האלב 12 אין אוונט, ווען דער 42-יעהריגער יאנקל קראן (פון לעשנא 40) איז אהיימגעגאנגען מיט דער לעגיאנען-גאס, זענען איהם אויף רוג לעגיאנען-גאס און 28 פולק קאנאווער-שי־סער גאס, בעפאלען 3 כוליגאנעס, און האבען איהם אויף א מורא'דיגען אופן צושלאגען.
דער צעניזוק'טער יוד, א בעגאסענער מיט בלוט האט זיך א האלב-טויטער דערשלעפט צו זיך אהיים, און מ'האט צו איהם ארויסגערופען פאגאטאוויע.
די שטאטישע פאגאטאוויע האט זיך אבער אפ־געזאגט צו איהם צו קומען ערטיילען איהם די ערש־טע הילף, ווייל — ער געפינט זיך שוין אין דער היים...
דאן איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטא־וויע פון ,,לינת הצדק", וועלכע איז גלייך געקומען אויפ'ן ארט, און דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז קראן געפינט זיך אין א שרעקליכען מעמד: איין אויג איז ביי איהם אויסגעהאקט, דאס גאנצע פנים — עטליכע ציינער, דער קאפ איז צולעכערט א. אז. וו. א. אז. וו.
מען האט איהם באנדאזשירט און איבערגעלאזט אין דער היים.

17 פערזאן פערמשפט צום טויט
20 בעשולדיגטע אין שמוגלען אויפרייס-מאטעריאלען פון בייערן קיין עסטרייך

וויען, 3 (ספּ. טעל.)

פארן געריכט פון געשוואוירענע אין זאלצבורג איז פארגעקומען דער פראצעס פון 20 בעשולדיגטע אין שמוגלען פון בייערן קיין עסטרייך א בעדייטענדען סכום אויפרייס-מאטעריאלען.

17 פון די בעשולדיגטע זענען פערמשפט געווארען צו טויט-שטראף, אייבער — אויף 10 יאהר און דער צווייטער אויף 1 יאהר שווערע טורמע. אייבער איז פרייגעשפראכן געווארען.

די פערורטיילטע האבן אריינגעטראגען א קאסאציע.

מען רעכענט, אז דער מאסענהאפטער טויט-אורטייל וועט נישט אויסגעפיהרט ווערן.

קאנפיסקירט א געפעלשטע סלאוואקישע תלמוד-איבערזעצונג

פראג (יט"א) לעצטענס איז אויף דעם ביכער-מארק ערשינען א בראשור אין דער סלאוואקישער שפראך א. ב. „אורייווקי ז טאלמודו“, וועלכע שטעלט מיט זיך פאר א סלאוואקישע בעארבייטונג פון אן אנטיסעמיטישער בראשור פון א געוויסען בר. לושענסקי מיט געפעלשטע איבערזעצונגען פון תלמוד. אלס איבערזעצער פיגורירט ד"ר וויקטאר פעטש. די יודישע קהלה אין קאשיצע האט אריינגעטראגען א געריכטליכע אנקלאגע געגען ד"ר פעטש, מיט א פאדערונג צו קאנפיסקירן די בראשור.

לויט דער פעראָרדנונג פון דער פראקוראטור, וואס איז בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן געריכט, איז די בראשור קאנפיסקירט געווארען.

דייטשע פילמען מוזן מען באיקאטירען

צו דער אויפמערקזאמקייט פון ראוונא

ווארשא (יט"א). אין א ראוונער קינא ווערט אויפגעפיהרט דער פילם „זדאביטש ציען מושען“. אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערט אויפגעקלערט, אז דער דאזיגער פילם שטאמט פון דעם „אופא“-קאנצערן, אין וועלכען עס ווערט אנגעווענדעט דער אריער פאראגראף. דער פילם „זדאביטש ציען מושען“ אונטערליגט דריבער אונבעדינגטען באיקאט.

מאנגעל פון ארבייטס-הענד אין ארץ-ישראל

תל-אביב (יט"א) הגם קיין א"י זענען אין משך פון דער לעצטער וואך געקומען מעהרערע הונדערט ארבייטער-עולים און אלע זענען שוין פונאנדערגעשיקט געווארען אין פערשידענע ארבייטס-פונקטען, שטעלט אבער פעסט די תל-אביב'ער ארבייטס-בערזע א ווייטערן שארפען מאנגעל פון ארבייטס-הענד אין פערשידענע טיילען פון לאנד. אין ראשון-לציון פעהלען סיי ערד-ארבייטער סיי פאבריקס-ארבייטער. חדרה נויטיגט זיך אין ארבייטער פארין בוי פון א 5-קילאמעטער לאנגן שאסע אין דער קאלאניע און פאר הייזער בוי. אין עמק-חפר פעהלען פרדסים-ארבייטער. די יכין-געזעלשאפט קען צוליב מאנגעל פון ארבייטער נישט אנהויבן די רעאליזאציע פון א ברייטן פלאן פון געמישטער באדען-ווירטשאפט.

פראפ. ווארבורג איז ענטציקט
פון אלץ, וואס ער האט געזעהען אין ארץ-ישראל

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

פראפ. ווארבורג האט אויפגענומען דעם יט"א-פארשטעהער, פאר וועלכען ער האט אויסגעדריקט זיין ענטציקונג פון ארץ ישראל. ער איז איבערראשט פון דעם טעמפא און פון אלץ, וואס ער האט געזעהן אין ארץ ישראל. ווארבורג איז אויך צופרידען פון דער הארמאנישער צוזאמענארבייט פון דער אגענץ.

טרויעריגע סטאטיסטיק פון די דייטשע יודען
דער ביישפיל פון באדישען יודענטום

בערלין (יט"א) לויט דער פאלקס-צעהלונג פון יאהר 1925 האבען אין באדען געלעבט 24.617 יודען. דעם 1 יולי 1934 בלויז 19.000 אלזא א פערקלענערונג מיט 22 פראצ. בעזונדערס כאראקטעריסטיש זענען די ציפערן פאר דער מאנהיימער קהלה, וואו עס לעבט ½ פון גאנצען באדענער יודענטום, וואס זענען געזאמעלט געווארען דורך דר. ברוכסאלער.

לויט דער דאזיגער סטאטיסטיק איז א העלפט פון דער מעגליכער יודישער בעפעלקערונג און 2.5 פון דער ווייבליכער — נישט פערהייראט. די אלגעמיינע צאהל פערהייראטע — 42 פראצענט איז קלענער פון דער צאהל נישט-פערהייראטע — 47,8 פראצ. אפילו אין עלטער פון 35 ביז 40 יאהר איז א העלפט מענער נישט פערהייראטעט. אין צוזאמענהאנג דערמיט שטעהט אנ'אונגעווענליכער מאנגעל אין יוגענדליכע און קינדער. זקנים עלטער פון 70 יאהר (366) איז פארהאן דאפעלט אזוי פיל ווי קינדער אין עלטער ביז 5 יאהר (161). פאמיליעס, וועלכע צעהלען מעהר ווי 4 קינדער געהערען צו די זעלטענהייטען. אין יאהר 1931 זענען געשטארבען 61 יודען און די צאהל געבורטען האט בעטראפען —12. אין יאהר 1934 זענען די ציפערן נאך אונגינסטיגער. ביי דעם פערלוסט איז נישט בעריקזיכטיגט געווארען די אויסוואנדערונג.

קליינע ארץ-ישראל כראניק

ירושלים (יט"א) אין נתניה ווערט פערענדיגט דאס פלאנצען א גארטען אויפ'ן נאמען פון הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ. דער גארטען פערנעמט א שטח פון פינף דונאם.

— ווינער קאפיטאליסטען פאך-לייט, טרעטען צו בויען א גרויסע ברויט-בעקעריי אין תל-אביב. דער גרונד-קאפיטאל בעטרעפט 25 טויזענד פונט. די בעקעריי זאל זיין די גרעסטע פון דעם מין אין א"י, פערזעהן מיט די מאדערנסטע איינריכטונגען און ענטשפרעכען די אלע פאדערונגען פון דער נייער היגיענע.

— אין ירושלים האט זיך געעפענט א דייטש קינא, וואס האט אויף דער פרעמיערע געשטעלט א דייטשען פילם, בעמערקענדיג אין די אפישען, אז דער באיקאט-קאמיטעט האט געגעבען זיין ערלויבניש אויף דעם פילם. די דאזיגע מעלדונג איז דורך דעם באיקאט-קאמיטעט דעמענטירט געווארען. אויך די רבנות הראשית האט ארויסגעגעבען א כרוז געגען דעם קינא.

— לטובת די געליטענע פון דער לעצטער פערפלייצונג אין שכם איז איבער'ן לאנד געזאמעלט געווארען א סומע פון טויזענט פונט, וועלכע איז אבער וויט נישט גענוגענד. דער וועג צווישען שכם און טול-כרם, וואס איז בעת דער פערפלייצונג אפגעשווענקט געווארען איז נאך דערוויל נישט פעררעכט געווארען.

— אלבערט אבראמסאן, דער געוו. בארען-קאמיסאר, וועלכער האט פאריגען חודש שוין געזאלט אריבער אין עמעריטור, פערבלייבט אין רעגירונגס-דינסט ביז סוף יולי, כדי צו פערענדיגען דאס איינפיהרען דעם נייעם באדען-שטייער אין א"י. אלבערט אבראמסאן שטעהט אין רעגירונגס-דינסט אין א"י זייט דעם יאהר 1927.

— אין צוזאמענהאנג מיט דער פארשטעהענדער צווייטער מכביאדע האט דער ירושלים'ער מכבי ארגאניזירט א רייה עפענטליכע פעראנשטאלטונגען, צוו. אנד. א ספארט-אקאדעמיע, אויף וועלכער עס איז מיט א רעדע ארויסגעטרעטען דער ירושלים'ער וויצע-בירגערמייסטער אדוו. דניאל אויסטער. א צווייטער ספארט-פעסט איז פארגעקומען מיט דער בעטייליגונג פון פרעזידענט פון מכבי-וועלט-פערבאנד דר. לעלעווער.

— פאר'ן יפו'ער ציטרוס-אינספעקטאר-אמט איז דעמאנסטרירט געווארען א נייער טיפ קאסטען אויף אראנזשען-פאקונג. צו עקספערימענטאל-צוועקען זאלען ארויסגעשיקט ווערען קיין ענגלאנד 250 אזעלכע קאסטענס מיט פרוכט.

קאגאנאוויטש — מיטגליד פון ארבייטס- און שוץ-ראט

מאסקווא, 3 (ספּ. טעל.)

דער ראט פון די קאמיסארען האט נאמינירט לאזאר קאגאנאוויטש'ן אלס מיטגליד פון ראט פאר ארבייטס- און שוץ-ענינים.

די „גאלדענע העמזלעך“ אין מעקסיקא רודערען

מעקסיקא, 3 (ספּ. טעל.)

די „רעוואלוציאנערע“ ארגאניזאציע פון די „גאלדענע העמדלעך“ האט אטאקירט די קאמוניסטען.

אין רעזולטאט איז איין קאמוניסט דערהרג'עט און 13 זענען פערוואונדעט געווארען.

ערד-ציטערניש אין אירקוטסק

בערלין, 3 (ספּ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא איז מודיע פון מאסקווע, אז היינט ביטאג האט זיך אין אירקוטסק געלאזט פיהלען א שטארק אויפציטערן פון דער ערד.

די ערשטע אויפציטערונג איז געוועזן אזוי שטארק אז אין דער גאנצער שטאט זענען ארויסגעפאלען די שויבען פון די פענסטער.

אין די גרובען נעבען אירקוטסק האט מען געמוזט איבעררייסען די ארבייט.

ווארשאווער סטודענטען-אויספלוג אין בערלין

בערלין, 3 (ספּ. טעל.)

דא איז היינט אנגעקומען פון ווארשא אנ'אויספלוג פון 60 סטודענטען - פאליטעכניקער צוזאמען מיט זייערע פראפעסארען.

אויפן וואקזאל האבען זיי מקבל-פנים געווען פארשטעהער פון דייטשע אקאדעמישע ארגאניזאציעס צוזאמען מיט א דעלעגאט פון פוילישען קאנסולאט.

וועגען פינאנציעלע הילף פאר כינא

וואשינגטאן, 3 (ספּ. טעל.)

דער מלוכה-דעפארטאמענט האט אינפארמירט דעם אמבאסאדאר פון גרויס-בריטאניען, אז דער פראיעקט פון אנ'ענגליש - אמעריקאנישער הלואה פאר כינא וואלט געווען אין א סתירה מיט'ן טראקטאט פון די 9 גרויסמאכטען און דעריבער קאן איצט אמעריקא נישט צו-הילף קומען כינא.

געשטארבען א בעקאנטער ציוניסטישער עסקן

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

אין עלטער פון 66 יאהר איז געשטארבען דער בעקאנטער ציוניסטישער עסקן יוסף סאפיר.

אכטונג!

קולטור- און בילדונגס-געזעלשאפטען, פאלקס-און ארבייטער-אוניווערזיטעטען, קולטור - קאמיסיעס ביי פאראיינען, זעלבסטבילדונגס - קרייזען, ביבליאטעקען און אווענד-קורסען!

א לעקטאר-פאפולאריזאטאר פון עקאנאמישע, פאליטישע און געזעלשאפטליכע וויסענשאפטען לייענט רעפעראטען (אויך אויף דער פראווינץ). האלט ציקלען לעקציעס, פיהרט אפענע פארומס, נעמט אנטייל אין קעסטעל-אווענדען.

איינפארמאציעס אדרעסירען:

SZ. INFELD, Łódź, Piotrkowska 31
dla Lektora.

פאר שעכטעל-מאכער, ליניערער, בוכבינדער און דרוקערייען!

רעפעראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען - טיילען און שווייסונגען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER Łódź,
11/13 קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאבאדניא)

שרייבען שעהן און שנעל לערענט אויס דער בעוו. קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקצ. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען אין 20 טעג. די עלטער שפילט נים קיין ראלע. די פרייזען צוגענגליכע. אלפע 1. מאי 4 וו. 21, ביי ליפשיץ.

שייטלעך
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערע ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווערא 15

פאר גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען און הארץ-קראנקה
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

DR. MED. H.
Różaner
ספעציאליסט פאר
הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אן פון 9—1 פארם. און פון 5—9

שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09

פיהרט אויס:
בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, פערלאבונגס- און חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, טריקא- און קאנפעקציע-עטיקעטען, שטרימפ-באנדראלן

רעיעל מאדערן !!! און שעהן און ביליג

דער פאמיליע גרינבערג
צוליב'ן טויט פון זייער
מוטער נ"ע
דריקט אויס אויפריכטיגען מיטלייד
פאמיליע אלטמאן.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאמאשאווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל. בעקומט מען נאר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
געדענקט. פראנט 2 שטאק.

געדענקט. פראנט 2 שטאק.

געדענקט. פראנט 2 שטאק.

צוליב'ן קריזיס!
ביליג און גוט! רעעל און פינקטליך!
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא“
מליבארסקא 2, (ביים רוג בושעזשינער)
וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו קאנקורענץ-פרייזען
אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף ראהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטיפעל און ווייכע וועש.
ביליגער ווי איבעראל: פון 4 זל. אנ'אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ'איבער העמד, 15 גר. א קראגען.

לאגע פון די יודען אין עסטרייך

ערקלערונג פון בונדעס־קאנצלער ד״ר שושניג פאר דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור

לאנדאן, (יט״א). דער עסטרייכישער בונדעס קאנצלער דר. קורט פאן שושניג האט בעת זיין אויפענטהאלט אין לאנדאן, איבערגעגעבען דער יודישער טעלעגראפען אגענטור פאלגענדע ערקלערונג וועגען דער לאגע פון די יודען אין עסטרייך.

פאקטיש איז אין עסטרייך פונקט ווי אין פיל אנדערע לענדער נישטא קיין יודישע פראגע אין אלגעמיינעם זין פון ווארט, די פעדעראלע קאנסטיטוציע פון עסטרייך שטיצט זיך אויף פולער גלייכהייט פון אלע בירגער אהן אונטערשיד פון רעליגיע אדער נאציאנאליטעט. ביז־איצט איז נישט ערשינען קיין שום געזעץ און קיין שום דעקרעט, וואס זאל ענטהאלטען וועלכע עס איז בע׳עוולענדע מאסנאהמען לגבי די מיטגלידער פון א רעליגיעזער געמיינשאפט, און דאס בעציהט זיך אויך אויף יודען. עס איז נישטא קיין צווייפעל, אז בעת דער רעקאנסטרוקציע פון שטאט זענען אנגענומען געווארען געוויסע מאסנאהמען, וואס האבען אויף א דירעקטען אופן געטראפען איינע אדער מעהרערע קאטעגאריעס פון בירגער, אבער די דאזיגע מאסנאהמען האבען נישט געהאט קיין שום רעליגיעזע, נאר בלויז פאליטישע אדער עקאנאמישע מאטיווען.

אין רעזולטאט פון אנ׳ענטוויקלונג, וואס איהרע סיבות זענען גוט בעקאנט, זענען די עסטרייכישע יודען הויפטזעכליך פערטרעטען אין געוויסע טעטיגקייטס־צווייגען, און וועלכער זיי זענען אמאליגע צייטען געווען א גרויסע מעהרהייט, נעמליך, מסחר, באנק־וועזן, אדוואקאטור, מעדיצין, זשורנאליסטיק און בכלל אין אלע פרייע בערופען. דער דאזיגער מצב הענינים איז געווען אקצענטירט נאר דורך דעם פאקט, דאס אנדערע קאריערעס זענען געבליבען אפען פאר אנדערע בעפעלקערונגס־טיילען, וועלכע זענען נישט געווען בעזונדערס פעראינטערעסירט אין די פרייע בערופען. די נישט־יודישע בעפעלקערונג האט בעפארצוגט עפענטליכע קאריערעס אלס מלוכה׳שע אדער מוניציפאלע בעאמטע, לעהרער, ריכטער, און אין מיליטער־וועזן. די נישט־יודען האבען נישט געהאט קיין גרונד צו זוכען זייער פרנסה אין האנדעל, באנקוועזן און פרייע בערופען.

דער נאך מלחמה־פעריאד און די שנויים, וועלכע האבען איהם בעגלייט, האבען געענדערט די לאגע, די צאהל שאנסען פאר עפענטליכע קאריערעס האט זיך בעדייטענד פערקלענערט, די געהאלטען פאר די בעאמטע און אוואנס־מעגליכקייטען האבען זיך פערמינדערט, דער וועג צו א מיליטערישער קאריערע איז פולשטענדיג פערשלאסען. אלס רעזולטאט דערפון האט זיך דער נישט־יודישער טייל פון דער בעפעלקערונג געווענדעט אין א גרעסערער מאס צום יורידישען בערוף, מעדיצין, און אנדערע פראפעסיעס און ווען זיי האבען געפונען די מעהרהייט פאזיציעס און די דאזיגע בערופען פערנומען דורך יודען, האט זיי דאס אויפגערעגט, ווייל זיי האבען געהאלטען פאר אנ׳אומרעכט, אז יודען זאלען פערנעהמען 50—70 פראצ. פון די פראפעסיעס בעת קריסטען בילדען 95 פראצענט פון דער גאנצער בעפעלקערונג.

מענשען וועלכע זוכען עקזיסטענץ־מעגליכקייטען, האבען נישט קיין געדולד צו היסטארישע בעטראכטונגען, זיי זענען געשטעלט אין אנבליק פון א לאגע וואס מאכט אומגעגליך צו זיכערען זייער עקזיסטענץ און זיי פאדערען אז עס זאל עפעס געטון ווערען כדי צו ענדערען דעם דאזיגען מצב.

דאס האט געבראכט דערצו, אז א רייה פראפעסיאנעלע קארפאראציעס האבען ארויסגערוקט די פאדערונג פון איינפיהרען נומערום קלויזוס, עס דארף אבער געזאגט ווערען, אז די שוועריגקייטען אין די יורידישע און מעדיצינישע בערופען האבען אנגענומען אזא פערנעהם, דאס עס איז געווארען וויכטיג אפילו אין די אינטערעסען פון די יודישע מיטגלידער פון די בערופען צו בעגרענצען דעם ווייטערדיגען צוטריט צו זיי. עס זענען אבער נישט אנגעווענדעט געווארען קיין שום מיטלען, וועלכע זאלען אנריהרען די ערווארבענע רעכט. פערקעהרט, די רעגירונג האט געהאנדעלט בלויז לויט ריין־אביעקטיווע ריכטליניען און די שריט פון דער רעגירונג וועלכע זענען א פועל יוצא פון די אויבען דערמאנטע בעדינגונגען זענען אין קיין פאל נישט אינספירירט דורכן אנטיסעמיטישען גייסט. די זעלבע קרבנות דארפען, ווירקליך פערלאנגט ווערען אין דער זעלבער מאס פון אנדערע בערופען.

יודען פערנעהמען אויך די גרויסע מעהרהייט פאזיציעס אין באנק־וועזן, די דירעקטארען פון די גרויסע בענק זענען געווען אין א גרויסער מאס יודען, וועלכע פלעגען געבען פאסטענס זייערע קרובים, פריינד און אנגעהעריגע, וועלכע האבען פערנומען די העכערע פאסטענס, צוליב דעם קראך פון די גרויסע בענק, האט די פעדעראלע רעגירונג, נישט וועלענדיג פערבינדען מיט א וועלכער עס איז ריזיק די אדמיניסטראציע פון עפענטליכע פאנדען, וועלכע זענען נוגע דעם גאנצען לאנד, האט געפונען פאר נויטיג צו שטעלען בראש פון די גרויסע פינאנציעלע אינסטיטוציעס נייע מענשען, וועלכע האבען פריהער נישט פערנומען קיין פיהרענדע פאסטענס, דאס האט פעראורזאכט ענדערונגען פון פערסאנאל אבער דער אויסוואהל־סיסטעם איז קיינמאל נישט געווען בעאיינפלוסט דורך רעליגיעזע בעטראכטונגען, די פעראיינפאכונג פון עסטרייכישען באנקוועזען און די בעאמטען־רעדוקציעס, וועלכע זענען געווען נויטיג האבען אין דער זעלבער מאס זיך בעצויגען אויף יודען און אויף קריסטען.

די פאלגען פון די נייע געזעץ־מיטלען לגבי דעם האנדווערק און אינדוסטריע האבען אונדירעקט געטראפען א געוויסע קאטעגאריע יודען, אבער די דאזיגע מיטלען זענען נישט אויסגעפיהרט געווארען פון אנטיסעמיטישען גייסט, סוחרים, און האנדווערקער בעקלאגען זיך שוין זייט יאהרען אויף דעם שאדען, וועלכע זיי ליידען צוליב דער פראקטיק, וואס ווערט אנגעווענדט דורך געוויסע מלווים, אגענטען א. ד. גל. גלייכצייטיג האבען געפעהלט אויסדריקליכע געזעצען וואס רעגולירען די פראפעסיאנעלע קוואליפיקאציעס, וואס עס האט ערמעגליכט געוויסע עלעמענטען צו גרינדען אונטערנעהמונגען, אין וועלכע זיי האבען דורך נישט - איבערקלייבערישע מעטאדען געוואלט קאמפענסירען דעם מאנגעל פון טעכנישע קענטנישען. די נייע געזעצען האבען אין א געוויסער מאס בעגרעניצט די דאזיגע פראקטיק פון וואס עס האבען גענאסען אויך יודישע סוחרים, און האנדווערקער, אזוי אז דאס קען נישט בעטראכט ווערען אלס אויסדרוק פון אנטיסעמיטישע טענדענצען.

אין משך פון 15 יאהר פון סאציאל־דעמאקראטישען רעזשים, אין דער ווינער שטאטספערוואלטונג איז אנגעווענדעט געווארען דער פרינציפ, אז אלע וואס ווילען בעקומען א שטאטישען פאסטען אדער קומען אין וועלכע עס איז פערבינדונג מיט דער שטאטפערוואלטונג, דארפען צוטרעטען צו דער סאציאל דעמאקראטישער פארטיי.

ווען די סאציאל־דעמאקראטישע מאכט איז געבראכען געווארען, האט דעריבער דער נייער רעזשים זיך בעמיהט צו בעפרייען די אדמיניסטראציע פון שטאט פון די דאזיגע פאליטישע איינפלוסען, און צוליב דעם טאקע איז א גרויסע צאהל בעאמטע און אנגעשטעלטע בעזייטיגט געווארען, א געוויסע צאהל יודישע דאקטוירים האט, בלי ספק, געליטען, פון די דאזיגע שריט, אבער דאס איז געשעהן נישט צוליב רעליגיעזע טעמים, נאר אלס רעזולטאט פון זייער פאליטישער טעטיגקייט.

עס איז שווער צו בעשטימען אויף וויפיל יעדער יחיד איז צוגעשטאנען צום סאציאליזם פון טיפער אינערליכער איבערצייגונג, אין יעדען פאל אבער, ווען מען האט בעמערקט דאס עס איז געשעהן אנ׳עוולה די פערזאנען וועלכע האבען געליטען פון די מיטלען, איז די זאך ווי ווייט מעגליך אויסגעבעסערט געווארען. (סוף חארגען).

לאדזער נייעס

גרויסער קבלת־פנים אין דער קהלה

לכבוד ר׳ ברוך בער לייבאוויץ

לויט דער איניציאטיוו פון פרעזידיום פון דער קהלה מיט׳ן יעד הרבנים איז אייגעלאדענט געווארען אין דער קהלה א קבלת פנים לכבוד ר׳ ב.ב לייבאוויץ.

צום אווענד זענען איינגעלאדען געווארען אחוץ דעם גאנצען יעד הרבנות אלע פרנסים און [illegible] אויך א סך נכבדי־עיר.

פרעזעס דעפ. מינצבערג האט געעפענט דעם אווענט מיט א לענגערע בעגריסונגס־רעדע לכבוד דעם גאסט.

א לענגערען תורה־שמועס האט געהאלטען ר׳ ב.ב. לייבאוויץ.

נאכדעם ווי ס׳האבען גערעדט פרעזעס פ. ליבערמאן, דער דערעוונער רב און דער ראש הישיבה ר׳ ראובן האגאווסקי, האט דעפ. מינצבערג געשלאסען דעם אווענד.

עס האבען זיך גלייך געמאלדען א טייל ראבינאט־מיטגלידער און בעלי־בתים מיטצוארבייטען אין דער אקציע פאר דער ישיבה.

א טייל האבען גלייך געצייכענט גרעסערע סומעס פאר דער ישיבה.

„צעטרייסעלטע פונדאמענטען״

ס׳גרייט זיך צום דרוק און בקרוב דערשיינט א בוך נאוועלן, א: נ: „צעטרייסעלטע פונדאמענטען״ פון יונגען דיכטער מ. י. סמאלאזש.

תקון טעות

אינם ארטיקעל „א משפט ביים „נודע ביהודה״, וואס איז געדרוקט געווארען אין אונזער צייטונג פון פערגאנגענעם פרייטאג, איז אריינגעפאלען א טעות דורכן זעצער. אין דער צווייטער שפאלטע, וואו ס׳שטעהט דער אונפערשטענדליכער זאץ „אין אדם א. אז. וו״. דארף שטעהן: „אין אדם משים עצמו רשע״.

אויך איז ארויסגעפאלען די אונטערשריפט פ: ז. גליקסמאן.

מיטגלידער פון שומרי־שבת ברעכען שויבען אין תל־אביב

אין געשעפטען וואס זענען מחלל שבת

צוזאמענשטויס מיט פערוואונדעטע און ארעסטירטע

תל־אביב, 3 (יט״א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א גרויסע אסיפה פון שומרי שבת וועגען דעם חילול שבת בפרסיה.

נאך דער אסיפה האט זיך דער עולם א לאזגעלאזט איבער די גאסען און אויסגעהאקט די שויבען פון די געשעפטען, וואס זענען „מחלל שבת.״ מ׳האט אויך ארויסגעווארפען פאסאזשירען פון טאקסובקעס. ס׳איז געקומען צו א צוזאמענשטויס בעת וועלכען 10 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען און 10 זענען ארעסטירט געווארען.

16 דער׳הרג׳עטע

בעת אנ׳אויפרייס אין א כעמיקאליען־פאבריק

טאקיא, 3 (ספ. טעל.) אין איינער פון די כעמישע פאבריקען אין דער פראווינץ יאמאגוטשי איז פארגעקומען אנ׳ אויפרייס.

16 פערזאן זענען דער׳הרג׳עט און 5 זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

נאצי־פראפאגאנדע צווישען די ארץ־ישראל־אראבער

„אסערוואטארע ראמאנא״ וועגען דער אנטי־יודישער אקציע צווישען די אראבער

רוים (יט״א) „אסערוואטארע ראמאנא״, דער אפיציעלער ארגאן פון דער קאטוילישער קירכע, רעט ארום אין א לענגערען ארטיקעל פון א״י די פערשטארקטע אראבישע פראפאגאנדע געגען יודען, וועלכע ווערט אנגעפיהרט דורך דעם געוועזענעם בירגערמייסטער פון ירושלים, ראגהעב־ביי נאשאשיבי, ווי אויך דעם פלאן ארויסצושיקען א העלעגאציע קיין העדזשאס און אויסצוניצען די מוזולמענישע עולי־רגל אין מעקא פאר אראבישע פראפאגאנדא־צוועקען. אויך דער גרויס־מופטי פון ירושלים וויל בעאיינפלוסען דעם געוועזענעם כעדיוו פון עגיפטען, אבדאס הילמי, וועלכער געפינט זיך איצט אין א״י, דאס ער זאל איבערווייזען גרויסע קאפיטאלען אין אויסקויף פון בארען, וואס קען אפגעקויפט ווערען דורך יודען. „אסערוואטארע ראמאנא״ בעמערקט, דאס צווישען אראבער ווערט געפיהרט א שטארקע פראפאגאנדע מצד די נאציאנאל סאציאליסטען, וועלכע זוכען צו פערשפרייטען זייערע אנטיסעמיטישע טעאריעס צווישען דער אראבישער בעפעלקערונג אין א״י.

אלע דירעקטארען פון דער א״י־רעגירונגס־דעפארטאמענטען אויף אנ׳אויפנאהמע פאר פעליקס ווארבורג

זיצונג פון אגענץ־עקזעקוטיווע מיט ווארבורג׳ס בעטייליגונג

ירושלים (יט״א) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ מיט דער בעטייליגונג פון פעליקס ווארבורג.

נאך דער זיצונג איז פארגעקומען אנ׳אויפנאהמע לכבוד פעליקס ווארבורג׳ן. אין דער אויפנאהמע האבען זיך בעטייליגט די דירעקטארען פון אלע דעפארטאמענטען פון דער א״י־רעגירונג. דר. חיים ווייצמאן, דוד בן־גוריון, משה שערטאק, דר. מארים העקסטער און אנדערע פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער יודישער אגענץ.

פראטעסט־שטרייק אין ארץ־ישראל

צוליב׳ן צו הויכען דירה־געלד — אפגעלעגט

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראפיש) היינט האט געזאלט פארקומען א פראטעסט־שטרייק פון די געשעפטס־לאקאלען צוליב׳ן הויכען דירה־געלד, מחמת דעם, וואס די רעגירונג האט צוגעזאגט זיך צו פערנעמען מיט דעם ענין, איז דער שטרייק אפגעלעגט געווארען.

יונגע נאצים ווילדעווען אויף די דאנציגער גאסען

דאנציג, 3 (יט״א טעלעגראפיש) נעכטען האבען יונגע היטלעריסטען געווילדעוועט אויף די דאנציגער גאסען. זיי האבען צובראכען די שויבען פון יודישע געשעפטען, אויסגעריסען בוימער און טירען. די פאליציי האט אלץ צוגעקוקט און האט נישט רעאגירט.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—1 אווענד

רעפרעזענטאנץ־טעאטער
„ראזמאיטאשטשי״
ציגעל־גאס 27, טעל. 112-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען
פונ׳ם בערימטען יודיש־דייטשען קינסטלער, פרעמיער פון די בערלינער טעאטערן
אלעקסאנדער
גראנאך
לעצטע פארשטעלונגען!
נוצט אויס די געלעגענהייט!
א מתנה דעם לאדזער טעאטער־עולם
היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט
צום לעצטען מאל!
גרויסע איינהייטס־פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער נור 1 זל.
ווער ס׳קויפט פריהער א בילעט בעקומט א בעסערען פלאץ!
ס׳ווערט געגעבען דער גרויסער שלאגער פון אלטער קאצינע
וועלט־געוויסען!
[illegible] רעפערטואר אין 3 אקטען (6 בילדער) דער אינהאלט פון „וועלט־געוויסען״ האלט אין שפאנונג דעם צושויער דורך דער גאנצער צייט פון דער פארשטעלונג. יעדע סצענע ווערט בעגלייט מיט אפלאדיסמענטען ביי דער אפענער פארהאנג.
מארגען דינסטאג, 9.30 אוונט
אויפ׳ן פערלאנג פון פובליקום
גרויסע איינהייטס־פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער נור 1 זל.
„שיילאק״
אין 4 בילדער מיט אלעקסאנדער גראנאך

OGŁOSZENIA TELEFONICZNIE
121-36
lub
121-16
Załatwia fachowo
Akwizycja ogłoszeń
S. Fuchs
Piotrkowska 50

שלום-פאליטיק פון סאוויעט-רוסלאנד

ווער וועט זיגען: בערלין אדער מאסקווע?

עס איז קיין שום ספק נישט: סאוויעט-רוסלאנד האט אנ'אינטערעס אין וועלט-שלום, וואס זאל אויף וועלכען עס איז אופן גאראנטירען די איצטיגע געאגראפישע לאגע פון די לענדער, דאגעגען, די דייטשע רעגירונג איז פעראינטערעסירט אין ענדערען די טעריטאריאלע גרעניצען פון אייראפע, דער מחבר פון „מיין קאמף" האט זיך נישט אפגעזאגט און וועט זיך קיינמאל נישט אפזאגען פון זיינע גרויס-דייטשע פלענער: און אויב דער מחבר איז געווארען „פיהרער" און מוז צוליב דיפלאמאטישע סיבות שווייגען רעדען פאר איהם און מיט זיין לשון די פערשידענע ראזענבערגס. היטלערס עקספאנסיע-פלענער זענען געריכטעט צו מזרח-איירפא, דער אנשלוס פון עסטרייך איז ווייט נישט דער הויפט-ציל פון פיהרער; די ענדערונג פון די מערב-גרענצען געהערט צו דער שפעטערער צוקונפט, אין 1914 איז די מלחמה-סטראטעגיע פון ווילהעלם בעשטאנען אין לאזונג: קודם כל פערניכטען שנעל די פראנצויזישע ארמעע, מאכען זי אומפעהיג און שטעלען זי מחוץ יעדער סכנה און ערשט נאך דעם ווארפען זיך מיט אלע כחות אויף מזרח. די סטראטעגיע פון היטלער אין דער נייער סיטואציע איז א פערקעהרטע: לאזען צורוה פראנקרייך ער האט שוין נישט איין מאל ערקלערט, אז נאך דעם סאאר-פלעביסציט איז נישט פאראן קיין שום שטרייט-פונקט צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך, און דעריבער איז היטלער גרייט צו חתמענען אלע אפמאכען און פאקטען, וואס מען לעגט איהם פאר בנוגע די מערב-גרעניצען; זיינע עקספאנסיע-אפעטיטען זענען געווענדעט אין דער ריכטונג פון דער קאלאסאלער טעריטאריע פון סאוויעט-רוסלאנד. און כדי צו בעקומען א שטיץ-פונקט אין זיין אנטי-רוסישער פאליטיק האט היטלער געשלאסען דעם אפמאך מיט פוילען, אפזאגענדיג זיך פארלויפיג פון קארידאר, פון דאנציג, דאס איז געווען א געלונגענער מאנעוור מצד היטלערן, א נצחון איבער רוסלאנד און פראנקרייך.

וואס וויל סאוויעט-רוסלאנד?

וועלכע איז די פאליטיק פון מאסקווע?

מאסקווע וויל הויפטזעכליך אז עס זאל געשלאסען ווערען דער מזרח-פאקט וואס זאל געחתמעט ווערען דורך א רייה פעראינטערעסירטע מלוכות און קודם כל דורך מאסקווע, ווארשע, בערלין, און וואס זאל האבען די שטיצע פון אנדערע רעגירונגען, אויף דעם ערשטען פלאן פון פראנקרייך. די פאליטיק פון מאסקווע פאלט זיך דא צונויף מיט דער פראנצויזישער דיפלאמאטיע, מען קומט פאקטיש צוריק צו דער פאר מלחמה'דיגער סיטואציע: צום פראנצויזיש רוסישען בונד, וואס איז אייגענטליך די נאטירליכסטע קאמבינאציע, רוסלאנד איז די איינציגע גרויסע מלוכה, וואס זעהט פונקט ווי פראנקרייך, אז דייטשלאנד איז פאר איהר די גרעסטע סכנה, דעריבער האט די סאוויעטישע דיפלאמאטיע געטון אלעס כדי זיך צו פערזיכערען די שטיצע פון פאריז, ליטווינאוו דער אמת פעהיגער דיפלאמאט, האט אין זיינע אונטערהאנדלונגען מיט בארטו און שפעטער מיט לאוואל תמיד אונטערגעשטראכען די געמיינזאמקייט און די איינשטימיגקייט פון דער פאליטיק פון ביידע לענדער; און די פראנצויזישע פארשטעהער האבען נישט איינמאל ערקלערט קלאר און אפען, אז זיי ווילען האנדלען אין קאנטאקט מיט מאסקווע און דער עיקר זיי ווילען אומעטום פאדערן די דורכפיהרונג פון מזרח-פאקט, וואס זאל גאראנטירען די סאוויעט-גרעניצען. און דעם 3 פעברואר אין לאנדאן האבען פלאנדען און לאוואל געהאלטען ווארט: דער פראנצויזיש-ענגלישער פלאן איז אנ'איינהייטליכער דאקומענט; ער פערלאנגט די פערזיכערונג פאר גאנץ איירפא: צום פריהערדיגען לאקארנא פאר מערב זאל צוקומען דער מזרח-פאקט און דער דונאי-אפמאך. אויף אזא אופן ווערען אלע לענדער אנגאזשירט.

ענגלאנד, האט טעארעטיש, לכל הפחות, דעם דאזיגען שטאנדפונקט אנערקענט, אז דער פראיעקט פון 3 פעברואר וואלט געקענט בעטראכט ווערען אלס נצחון פון פראנצויזיש-סאוויעטישען פראגט, פון לאוואל—ליטווינאוום פלענער.

איז, אבער דער ווידערשטאנד שטארק.

קודם כל — די היטלערישע רעגירונג. די דייטשע פרעסע וואס זאגט דאס, וואס די רעגירונג וויל, פיהרט א שוידערליכע העצע געגען סאוויעט-רוסלאנד זי האט זיך קאטעגאריש ארויסגעזאגט געגען מזרח-פאקט; דייטשלאנד טרעט ארויס ווי אנ'אפענער שונא פון סאוויעט-רוסלאנד, אהן קיין שום דיפלאמאטישע פארזיכטיגקייטען. מען רעדט קלארע דבורים.

אויך בנוגע לאנדאן איז מאסקווע נישט רוהיג, צי וועט זיך די ענגלישע דיפלאמאטיע באמת האלטען פעסט בייס טעקסט פון 3טען פעברואר? צי וועט די ענגלישע רעגירונג באמת פאדערען פון בערלין צו נעהמען דעם פראנצויזיש-ענגלישען פלאן אלס א גאנצעס? אדער צו וועט זי איינגעהן אויף פשרות? צו וועט זי סוף כל סוף נאכגעבען היטלערן?

לאנדאן מאנעווירט. רעדט נישט קיין קלארע דבורים, גיט דערמיט האפנונגען היטלער'ן.

וואס וויל אלזא סאוויעט-רוסלאנד און אויף וועמען שטיצט זי איהר פאליטיק?

מאסקווע איז פאר דעם פראגראם פון 3-טען פעברואר: רעגיאנאלע אפמאכען אומעטום און פאר זיך — דעם מזרח-פאקט, וואס זאלען געחתמעט ווערען פון די אלע לענדער, וואס ווילען גאראנטירען די מזרח-גרעניצען, די וואס זענען איינשטימיג דערמיט, זאלען דאס פערווירקליכען. אין איהר תשובה אויף דעם פראנצויזיש-ענגלישען פארשלאג ערקלערט מאסקווע, אז דער גרעסטער טייל לענדער איז פאר שלום, און פאר די פאקטען: סאוויעט-רוסלאנד, ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, די קליינע אנטאנטע, די באלקאנישע אנטאנטע — 70 פראצענט פון דער איירפאפאישער בעפעלקערונג. „עס איז שווער אנצונעהמען, זאגט די סאוויעטישע נאטע, אז א גרויסע מעהרהייט פון איירפאפאישע לענדער, וואס זענען דורכגעדרונגען מיט אנ'איינציגען צוועק, און וואס זענען סאלידאריש אין זייער קאמף פאר דעם שלום זאלען נישט קענען פערווירקליכען זייער פלאן צו קאנסאלידירען דעם שלום דורך די מיטלען, וועלכע זיי האלטען פאר נוציך און פאר נישט פערבייטליכע".

די סאוויעט-רעגירונג פערפעסטיגט איהר ארמעע כדי זיך צו פערטיידיגען געגען די אנגרייפער; זי האט אבער דעם שטארקסטען אינטערעס אין שלום און אין אויפהאלטען די איצטיגע גרעניצען פון די לענדער. די יאפאנישע אימפעריאליסטישע אוואנטורעס פערשטארקען נאך מעהר רוסלאנדס אינטערעס אין איירפאפאישען שלום.

די דייטשע רעגירונג האט געגענזעצליכע פלענער. וועמענס פלענער וועט זיגען? בערלינ'ס אדער מאסקווע?

דאס איז אין א גרויסער מאס אפהענגיג פון לאנדאן און פון פאריז.

די נסיעה פון סיימאן קיין בערלין, זיין פראיעקט צו פאהרען קיין ווארשע און מאסקווע, וועט ברענגען קלארקייט אין דער סיטואציע.

מ. יארבלום

„דער גלייכער וועג איז דער זיכערסטער"

צום פראיעקט פון ענדערען די קאנסטיטוציע

אין שייכות מיט דעם פראיעקט פון דער נייער קאנסטיטוציע, וואס ווערט איצט בעטראכט אין סיים, שרייבט רעפ. דר. טהאן אין „נאווי דזשענניק" צווישען אנד. פאלגענדעס:

עס איז אנגענומען, אז איינע פון די כוחות, דארף האבען די אויבערמאכט, דערביי ווערען די כוחות זיך אקעגענגעשטעלט איינע דער אנדערער אזוי ווי זיי וואלטען געווען צוקריגט צווישען זיך און וואלטען נישט געקענט עקזיסטירען איינע נעבען דער אנדערער. א ווייטערדיגע פרינציפיעלע פעסטשטעלונג זאגט, אז דער סיים שטרעבט צו פערכאפען די מאכט אין דער מלוכה. מען דארף דעריבער דעם סיים אקעגענשטעלען אנ'אנדערען רעאלען כוח, און דעם דאזיגען כוח צוגעבען בעדייטענדע פריווילעגיעס. אז ער זאל אהן שום ספק מנצח זיין דעם שונא. דער דאזיגער אנדערער כוח איז די אויספיהר-מאכט, קאנצענטרירט אין די הענט פון מלוכה-פרעזידענט, דערפון איז א קלארער און אונצווייפעלהאפטער שלום, אז די געהעריגע מאכט אדער די אויבער-מאכט אין דער מלוכה, דארף האבען דער פרעזידענט. פאר איהם בויגט זיך אלץ, וואס עקזיסטירט נאך מחוץ איהם און נעבען איהם.

מען הערט אויך אזא ארגומענט: מען דארף קלאר און אויפריכטיג פעסטשטעלען די בעציהונג פון בירגער צו דער מלוכה, טוט עס אבער דער איצטיגער פראיעקט? צי האט דאס נישט ביז-איצט בעסער געטון די ביזאיצטיגע קאנסטיטוציע? פריהער האט מען עס אזוי פערשטאנען, אז די סובסטאנץ פון דער מלוכה איז דער בירגער, וועלכער האט געהאט אזעלכע און אזעלכע פליכטען בנוגע דער מלוכה. אבער אויך א גאנצע רייה רעכט. איצט ווערט די זאך אזוי פערשטאנען, אז דער בירגער הערט אויף צו זיין א בירגער און ווערט אפשר נאר אנ'אונטערטאן. די מלוכה נעהמט אן כמעט מעטאפיזישע, רעליגיעזע אייגענשאפטען, פונקט ווי זי וואלט געווען דער טעטישער און פאקטיש רעליגיעזער זייט פון יעדער מענשליכער עקזיסטענץ, דאס איז א אנשויאונג, וואס איז געבארגט געווארען ביי די נייסטע סיסטעמען פון די אזוי-גערופענע „פיהרער", וועלכע ווערען אין א בעדייטענד גרעסערער מאס „געפיהלט" און פערגעטערט, אלס די פערזאניפיצירונג פון דער מלוכה צוזאמען מיטן פאלק, ווי דאס זענען געווען די אמאליגע מאנארכען בחסד עליון, אבער דא איז די דאזיגע קאנצעפציע נישט נאר טעארעטיש פאלש און פערקרומט — זי איז אויך אויסערגעוועהנליך געפעהרליך. ביי די מאנארכען האט געקענט עקזיסטירען דער סיסטעם פון ירושה, אהן ריקזיכט אויף די קוואליפיקאציעס פון יורש. אבער מיטן בעגריף פיהרער זענען פערבונדען אזוי פיל פערזענליכע אייגענשאפטען, אז אזא מאכט קען נישט איבערגעהן בירושה פון דור צו דור, ביזאיצט האבען מיר נאך נישט געהאט אין איירפא דעם ביישפיל פון א נאטירליכען צוריקטריט פון אזא „פיהרער" און מיר גיבען זיך נאך נישט אפ קיין חשבון פון דער פערווירונג וואס קען קומען נאכען טויט פון אזא הערשער, אבער די פארזיכטיגקייט אליין דארף שוין דינגען אלס א צוריקהאלט און בלויז צוליב דעם מאנגעל אין ערפאהרונג, צו בויען די גאנצע קאנסטיטוציע אויף אזעלכע פולשטענדיג שוואכע פונדאמענטען.

זאלען מיר רעדען גאנץ אויפריכטיג: צי וואלט מעגליך געווען אזא צושטאנד אין פוילען, ווי עס עקזיסטירט איצט ווען עס וואלט אין איהר נישט געווען אזא ריזיגע פערזענליכקייט ווי עס איז פילסודסקי, וועלכער שטייגט ארויס איבער אלע קעפ? און צי קען מען די קאנסטיטוציע צושנייען פאר איין מענש?

מען דארף מיט דער פולער און שטארקער זיכערקייט פעסטשטעלען, אז טאקע לויט דעם איצטיגען פראיעקט קומט אוים די בעציהונג פון בירגער צו דער מלוכה נישט קלאר, נישט דער בירגער ווייסט וואס ער האט צו פאדערען ביי דער מלוכה און נישט וואס ער איז שולדיג דער מלוכה. ער הערט וועגען א גאנצע רייה פליכטען אבער ער ווייסט נישט צי דערמיט זענען שוין אויסגעשעפט אלע מעגליכקייטען, צי עס קען נישט נאך עפעס אין יעדער רגע זיך ארויסרוקען. און אזא רעכטליכער צושטאנד איז נישט גוט. ווייל טאקע אזעלכע זאכען פון הויכער גייסטיגער און עטישער אנשטרענגונג מוז האבען א געוויסע אויסטייטשונג, וואס איז פערשטענדליך אדער מען פילט עס מיט וועניגסטענס ארוים. אפילו אין די גרויסע רעליגיעס געהען די בעמיהונגען פון די חכמים און לעהרער אין דער ריכטונג פעסטצושטעלען וועלכע עס איז מאראלישע נויטווענדיגקייט, די הערען פראיעקטגעבער נעהמען די זאך פולשטענדיג איינזייטיג.

איך שטעל פעסט, אז די ביזאיצטיגע קאנסטיטוציע איז געווען א בעסערע, גערעכטערע, קלארערע ווי די, וואס מען וויל איצט בעשליסען, און ווארשיינליך וועט מען זי אננעמען.

און נאך ערגער איז דערמיט וואס עס וועט נאך קומען, אויב די קורסירענדע קלאנגען האבען וועלכע עס איז בעגרינדונג אין די ווירקליכע פאקטען דארף מען זיך רעכענען דערמיט אז די וואהל ארדינאציע וועט שטארק פערקרומט ווערען, און דאס וועט שוין געשעהן מיט דער פולער פרעמדיטאציע, וועלכע וועט האבען דעם ציל צו פערשמעלערן די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען. ווען דאס וואלט געשעהן, וואלט עס געווען זעהר שטארק בעדויערנסווערט. יעדע פערגוואלטיגונג פון מענשליכע רעכט איז נישט נאר אונגערעכט און אונאנשטענדיג, נאר אויך פאראן פערגוואלטיגער אליין ענדגילטיג שעדליך. די פערביטערונג וואס ווערט ארויסגערופען קען קיינמאל נישט האבען קיין גוטע פאלגען. און וואס נאך א פערגוואלטיגונג, וואס איז אריינגעלעגט אין דעם טעארעטישען און יורידישען יסוד פון דער בעציהונג צו די מינדערהייטען. אויב די קאנסטיטוציע ווערט בעגרינדעט אויף א דויטליכער עוולה, פון וועלכער עס איז מינדערהייט, פעהלען איהר שוין די מאראלישע יסודות, וועלכע זענען איינציג און אליין פעהיג צו טראגען אזא לאסט, ווי עס איז א מאדערנע מלוכה, עס וואלט פאקטיש געווען א פאטאלער פעהלער, ווען מען וואלט אין דער פארם פון א געזעץ בעשלאסען — א אונגעזעצליכקייט און עוולה, און צו וועלכען צוועק וואלט דאס דען געדארפט געשעהן? עס הערשט דאך די אויסשליסליכע מעהרהייט — צי קען זיך דען אין דער צאהל אדער אין מאכט די מינדערהייט מיט איהר ווען עס איז אויסגלייכען? זיכער נישט. צו וואס דעריבער אזא קינסטליכע פערפעסטיגונג, וואס האט אין זיך נישט קיין מאראלישע און נישט געזעצליכע דויערהאפטיגקייט?

עס איז דערוויל, זעלבסטפערשטענדליך, שווער צו וויסען וואס און ווי אזוי עס וועט זיין, אפשר מיסטען ווארטען נאך אלץ אויף עפעס א נס, וואס וועט אפווענדען די ערשטע סכנה, איך בין זיך מודה אז איך אליין קוק זיך אלץ איין אין דעם מאן, וועלכער האט שטענדיג אונערשיטערט געגלויבט אין דער דעמאקראטיע און דורך דעם פערטרויען פון די ברייטע מאסען איז ער הויך געשטיגען. עס איז עפעס אזוי שווער צו גלויבען אז דער דאזיגער גרויסער מענש זאל אויפהערען גלויבען, אין כוח פון פאלק, און אין דער טיפער מאראל פון פאלק. עס איז שווער צו גלויבען אז ער זעהט נישט, אז דווקא טאקע די מערב'דיגע דעמאקראטיעס זענען שטארק געווארען און שטעהען אמפעסטען אויף דעם ערדקוגעל. וואס די דיקטאטורען בעזונדערס די וואס ווערען געמאכט ביים שרייב-טיש, קענען אויפטון, ווייסען מיר נאך נישט. צי וואלט דעריבער נישט געווען בעסער צו געהן צו א ליכטיגען ציל, וועלכען מען זעהט קלאר אפילו מיט א פרייע אויג? עס דוכט זיך, אז אין דעם פאל איז דער גלייכער וועג דער זיכערסטער.

די סודות פון דער היטלעריסטישער פערשווערונג אין עסטרייך

די טעג האט זיך אין וויען אנגעהויבען דער פראצעס געגען ד"ר רינטעלען, דעם געוועזענעם עסטרייכישען פארשטעהער אין רוים, געוו. עסטרייכישער בילדונגס-מיניסטער.

ד"ר רינטעלען איז געשטעלט געווארען פאר א קריגס-געריכט בעשולדיגט, אז דאס האט ער ארגאניזירט דעם אויפשטאנד פון די עסטרייכישע נאציאנאל-סאציאליסטען אין פערגאנגענעם יאהר, בעת וועלכען עס איז ערמארדעט געווארען דער עסטרייכישער קאנצלער דאלפוס.

באלד נאכדעם ווי דער אויפשטאנד איז ליקווידירט געווארען האט רינטעלען פרובירט צו בעגעהן זעלבסטמארד. זיבען חדשים האט ער זיך געהיילט פון זיינע וואונדען, צוויי מאל האט מען איהם געמאכט בלוט-טראנספוזיעס, איינמאל האבען די עסטרייכישע נאציס פרובירט איהם ארויסצוגנב'ענען פון שפיטאל און אוועקצופיהרען קיין דייטשלאנד און ענדליך האט מען איהם געשטעלט פאר'ן געריכט.

פארוואס איגענטליך איז אויף רינטעלען געפאלען דער חשד, אז ער איז פערמישט אין דעם אויפשטאנד? די סיבות זענען פאלגענדע:

דעם 26 יולי און די נאכמיטאג שעה'ן, איז דער רעדאקטאר פון דער „רייכספאסט" ד"ר פונדער געקומען אין האטעל צו רינטעלען, וועלכער איז עפעס צוליב א מאדנעם צופאל געקומען צו פאהרען פון רוים, קען וויען, אין דער ערלויבניש פון קאנצלער-אמט, אויף 24 שעה פריהער איידער עס איז אויסגעבראכען דער נאציסטישער אויפשטאנד, און בערך צוזאמען זענען אוועק אין בנין פון קריגס-מיניסטעריום, וואו עס זענען פארגעקומען די בעראטונגען פון מיניסטארען אין שייכות מיט דער געשאפענער לאגע.

רינטעלענס נאמען איז ארויסגעשוואומען צוליב דעם וואס די אויפשטענדיגע, נאכ'ן פערכאפען דעם קאנצלער-אמט, האבען כסדר געוואלט, אז רינטעלען זאל איבערנעהמען די מאכט. צווישען די נאצים האבען זיך געהערט שטימען: „קאנצלער" רינטעלען וועט קומען איבערנעהמען די מאכט, „קאנצלער" רינטעלען האט שוין בעקומען די „נאמינאציע", „קאנצלער" רינטעלען וועט שאפען א נייעם נאציאנאל סאציאליסטישען קאבינעט"... א חוץ דעם האבען די אויפשטענדיגע אין דער קורצער צייט, וואס זיי זענען געווען אין בנין פון דער וויענער ראדיא-סטאציע, שוין אנגעזאגט ד"ר רינטעלען אויף קיינפטיגען קאנצלער.

דעריבער איז טאקע באלד נאכ'ן ליקווידירען דעם אויפשטאנד ארויסגעשוואומען דער נאמען ד"ר רינטעלען. ארום 1 א זייגער ביינאכט פון דעם 26 יולי זענען אין בנין פון קריגס-מיניסטעריום געקומען צוויי פאליציי-אגענטען אויפפאדערענדיג דעם ד"ר רינטעלען, וואס האט זיך, ווי מיר האבען שוין איבער אנגעווידען, געפונען דארט, אז ער זאל מיט זיי מיטגעהן אין דער פאליציי דירעקציע. רינטעלען איז בלאס געווארען. ער האט געבעטען די אגענטען צו ווארטען א מינוט, ווייל ער מוז א רייניגען אין שכנ'ישען צימער. אין א צוויי מינוט ארום האט זיך פון דאזיגען צימער דערהערט א שאס פון א רעוואלווער ווען די אגענטען זענען אריין האבען זיי דארט געטראפען רינטעלען זיצען אונבעוועגליך אויף א שטוהל פון דער ברוסט איז איהם געפלאסען בלוט און אויפ'ן טיש איז געלעגען דער רעוואלווער. ער האט די אגענטען איבערגעגעבען א געזעגענונגס בריף צו זיין משפחה און ער איז תיכף איבערגעפיהרט געווארען אין שפיטאל וואו ער האט א לענגערע צייט געקעמפט מיטן טויט. שוין אין שפיטאל איז ער אויך פאראליזירט געווארען. רינטעלען איז נאך אויך איצט קראנק אבער נישט אזוי פיל, אז ער זאל זיך נישט קענען שטעלען פאר'ן געריכט.

רינטעלען האט די גאנצע צייט, וואס ער האט פערנומען דעם פאסטען פון בילדונגס-מיניסטער און אויך שפעטער ווען ער איז שוין געווען עסטרייכישער פארשטעהער אין רוים, נישט בעהאלטען זיינע סימפאטיעס צו די נאציאנאל-סאציאליסטען.

דער פראצעס האט אין וויען ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג. רינטעלען איז געקומען אין געריכט אליין מיט א פערבונדענער האנד און ער הינקט אויך אויף א פוס.

באלד אין אנהויב האט דער פראקוראר דער

(ווייטער זייט 10-טע זייט)

מיט אנ'אייזען און מיט א האנדטוך

האט ער זי ערמארדעט און דערשטיקט

ראדאמער וואמפיר צובראכען די הענד און פיס פון זיין קרבן זי זאל אריין אין זאק. — 8 חדשים האט א יונג 18-יעהריג מיידעל געפוילט אין דער ערד ביים פארקאן אין אלטען גארטען

אין ראדאמער קרייז־געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון א וואמפיר, א בעסטיע אין געשטאלט פון א מענש. ווען מ'האט איהם געוועהען פיהרען האט דער המון געקריצט מיט די ציינער און געבייליט די פויסטען. אממייסט האבען זיך געהערט אויסגעשרייען פון פרויען, וועלכע האבען איהם בעגלייט מיט א האגעל קללות און געטאדעלט זיין ווילדע רציחה, וואס ער איז בעגאנגען איבער א יונג קריסטליך מיידעל. די נקמה־דורשטיגקייט פון המון איז געווען אזוי גרויס, אז ווען ניט די פאליציי, ווער ווייסט, צי ער וואלט ניט גרייט געווען איהם צו ליטשען אין דער גאס.

די דאזיגע חיה בצורת אדם איז דער 28־יעהריגער סטאניסלאוו בעדנארסקי, וועלכער האט אויף א שוידערהאפטען אופן ערמארדעט זיין געליבטע גענאוועפא קארטשמארטשיק. פון 2־טען מערץ 1934 ווען דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען ביז ליסטאפאד, ד. ה. 8 מאנאטען, איז דער קרבן געלעגען בעגראבען ביים פארקאן פון אלטען גארטען. בעדנארסקי האט זיך דארט בעהאלטען, יעדעס לעבעדיג פערלייבען יעדער שפור פון זיין אכזריות'דיגען מארד. ער האט אויסגעגראבען א גרוב אויף 70 צענטימעטער די טיף און ווען מ'האט דערנאך נאך געזעהען בלוט־פלעקען האט ער אויפ'ן זעלבען ארט אריינגעשיט א זאל ערד פון א מעטער הויך. ווען די פאליציי האט איהם ענדליך געפאקט, האט ער אליין אנגעוויזען דאס ארט און דאן האט זיך בעוויזען א מורא'דיג בילד. דער טויטער קערפער איז געווען צושטאכען, אויפ'ן האלז איז געווען פעסט צוגעצויגען א האנדטוך מיט וועלכען ער האט די דערשטיקט. מיט די שפיצען פון האנדטוך איז געווען פערבונדען די הענד און די פיס זענען געווען פערבויגען און הערגעריכט צו דער גאמבע.

פאר'ן געריכט האט זיך דער מערדער מתודה געווען. ער האט דערצעהלט זיין לעבענס־ביאגראפיע במשך 2 שעה. דער טאטע — האט ער געזאגט, איז געווען א שיכור, „ער האט מיך געקאטעוועט און כסדר פערפאלגט. כ'האב ניט געקענט ענדיגען די שולע. צוויי מאנאטען געארבייט גארבעריי און דאן בין איך אוועק דינען צום מיליטער. כ'בין צוריקגעקומען קיין ראדאם און אריינגעטרעטען אין קציבי־רישען פאך. אין יאהר 1931 האב איך מיך אנגעשטעקט מיט א וועגערישע קרענק. און דער צייט זיך בעקענט מיט'ן מיידעל זאפיא סאבטשינסקא מיט וועלכע כ'האב חתונה געהאט און דערנאך זי אוועקגעווארפען, ווייל זי האט זיך נישט אויפגעפיהרט באראלי. אין 1933 זיך בעקענט מיט קארטשמארטשיק מיט וועלכע כ'האב געלעבט „נא וויארע". זי האט אבער געהאט א געליבטען פון פריהער, א שילער פון א ראדאמער גימנאזיע, וועלכער איז דערנאך אוועק קיין לובלין. זי האט איהם נישט געוואלט פערגעסען און מיך שטענדיג געדראהט, אז זי וועט צו איהם אנטלויפען. צוליב דעם איז צווישען אונז אפט ארויסגעקומען קריגעריי'ען און איינמאל, ביי אזא וויכטיגע האב איך זי אנגעכאפט מיט די הענד און 5 מינוט זי געשטיקט. ווען זי איז שוין געווען טויט בין איך ארויס פון שטוב, געבלאנדזשעט איבער די גאסען ביז 4 פארטאגס. ווען כ'האב דערצעהלט מיין ברודער עדוארד וואס כ'האב געטון האט ער מיר געענטפערט, אז ער וויל זיך נישט מישען אין מיינע געשעפטען, צומארגענס 9 אזייגער האב איך דעם טויטען קערפער אריינגעפאקט אין א זאק און איינגעטראגען אין אלטען גארטען, וואו כ'האב איהם בעגראבען".

לויט דעם שוידערליכען אויסזעהען פון טויטען קערפער, איז קענטיג, אז דער וואמפיר האט זיין קרבן צעבראכען הענד און פיס, כדי ער זאל קענען אריין אין זאק.

עס ווערען אויסגעהערט 12 עדות. צווישען זיי דער ברודער פון מערדער, עדווארד, וועלכער דערצעהלט, אז באלד נאך מארד, האט ער געוואלט אנטלויפען קיין רוסלאנד. ער האט גענומען געלד ביי דער מוטער, אבער זיין פלאן האט זיך איהם נישט איינגעגעבען און ער איז צוריקגעקומען קיין ראדאם. עדווארד גיט איבער אז איינמאל ווען ער איז מיט זיין ברודער געזעסען אין אלטען גארטען אויף א מעטש, האט ער צו איהם געזאגט: מיר שטעהען אויף א ארט, וואו עס ליגט די קארטשמארטשיק און דערביי געגומען שארען מיט'ן פיס. עדווארד איז געווען אזוי דערגעגומען מיט דער שרעקליכער געהיימניס, אז ער האט עס דערצעהלט זיין פריינדין לאפטשינסקא. ווען יענע האט דערנאך דעם מערדער געזאגט, אז זי ווייסט פון זיין טהאט, האט ער זיך געווארפען אויף איהר מיט א מעסער און די לאפטשינסקא האט געמוזט שווייגען, אז זי וועט איהם נישט אויסגעבען.

דער עדות יאסעל ראזענבערג, וועלכער האט געוואוינט אין שכנות מיט סטאניסלאוו בעדנארסקי אויף שפאציר גאס 14, האט דערצעהלט, אז ער פלעגט אפט הערען קריגעצען די קארטשמארטשיק א פאר שעה נאכ'ן מארד, האט איהם בעדנארסקי געפרעגט, צי ער האט נישט געזעהען ערגעץ די קארטשמארטשיק.

ווען עס זאגט עדות די מוטער פון דער ערמארדעטער ברעכט זי אויס אין א געוויין און ווענדעט זיך מיט א הויך קול צו דער בעשולדיגונגס באנק: אט דער היצעל, אט דער באנדיט האט דערהרג'עט מיין קינד. זי שטעלט פעסט, אז איינער איהר טאכטער האט דערקענט דעם מערדער, איז זי געווען אנ'אנשטענדיג מיידעל און געארבייט אלס נייטארין. זי איז געווען געגען איהר קאנטשאפט מיט איהם. זי האט נישט איינמאל בעהאלטען איהרע קלייהער, כדי זי זאל ביי'ם קענען געהען מיט איהם. די טאכטער האט זיך איינמאל אנגעפ־טרויט פאר איהר, אז זי מוז אנטלויפען פון ראדאם, ווייל זי האט מורא פאר בעדנארסקי ער זאל זי נישט אבריימען דער־פאר, וואס זי ווייסט וועגען איהם א גרויסע געהיימניש.

איהרע לעצטע ווערטער ווערען קאמענטירט צווישען פובליקום אויפ'ן געריכטס־זאל, וועלכער דערמאנט זיך וועגען קרימינעלע ווערסיעס וואס בעדנארסקי האט אויף זיין געוויסען נישט איין פערברעכען.

א ריהרענדען איינדרוק מאכט דאס עדות־זאגען פון בעדנארסקי'ס ערשטע ווייב זאפיא סאבא־טשינסקא. מיט א ביטער געוויין שילדערט זי איהר טראגיש צוזאמענלעבען מיט'ן מערדער. ער האט די גענומען אלס 16 יעהריג מיידעל און זי געצוואונגען מיט איהם חתונה צו האבען. זי האט געארבייט אין דער „ווישאווניגע" און ווען זי האט איהם אהיימגעברענגט די פענסיע, האט ער אויף איהר געשריגען, אז זי פערדינט ווייניג און גיט איהם ווייניג געלד. דריי מאל האט זי דורך איהם גע'מפלט. יעדעס מאל בשעת שוואנגערשאפט האט ער איהר געקאפט אין בויך. איינמאל האט ער ביי איהר ארויסגערופען א מפלה'ונג אין זיבעטען חודש. ווען איהר מוטער האט זיך געווענדעט צו איהם ער זאל די אבגעגעבענע פרוכט, וואס ליגט אין דער קאמער אין הויף פון זשעראמסקי 23 אוועקטראגען אויפ'ן צמענטאזש, האט ער מיט א ציניש געלעכטער געענטפערט: צו וואס. כ'וועל עס ארויסווארפען אויפ'ן דאך פאר די קעץ, וועלען זיי עס אויפעסען.

דער בעשולדיגונגס־אקט איז געווען א שווער־רער. אויך דאס עדות־זאגען איז געווען א שארפער בעלעסטענדיג מאטעריאל, וואס האט איהם גע־סטעמפעלט אלס אויסוואורף, סאדיסט און ברוטאלער אכזר. אזוי מיט'ן ערשטען ווייב און אזוי מיט דער 18־יאהריגער קאטשמארטשיק האט ער גע־טריבען א מיאוסען האנדעל, צווינגענדיג זיי צו אויסגעלאסענקייט. ער האט פערבעטען צו זיך פער־הערכטיגע פערשוינען.

לויט א טייל עדות האט ער נאך זיין בעסטיא־לען מארד ווידער זיך גענומען א קאכאנקע מיט וועלכער ער האט געוואוינט אויף מלאדזשאנאווסקא 18.

די גאנצע צייט אויפ'ן פראצעס זיצט בעד־נארסקי אויסגעדרעהט מיט די פלייצעס צום פובלי־קום. ער האלט אראפגעלאזט דעם קאפ, אבער ער זיצט גענוג רוהיג.

שפעט ביינאכט איז ארויסגעטראגען געווארען דער־אורטייל. בעדנארסקי איז פער'משפט געווארען אויף 8 יאהר תפיסה.

דאס געריכט האט אין זיינע מאטיווען אנער־קענט, אז דער פער'משפט'ער האט געווירקט אין א צושטאנד פון הענערוירונג און אויפרעגונג.

ווילנא פארערט יודיש אין פוילישען ראדיא

ווילנער „טאג" גיט איבער: אין לאקאל פון פוילישען ליטעראטען־פעראיין איז פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ, אויף וועלכער האבען בעשטאנד־טער דירעקטאר פון פוילישען ראדיא ה' מאריצא־סקי און דיר. ביעלסקי האבען אינפארמירט וועגען דער פראגראם פון ראדיא אויפ'ן פוילישן־סעזאן. פארשטעהער פון דער פרעסע האבען געמאכט פער־שידענע בעמערקונגען, צ.ב. אנד. האט א. מארק אויפמערקזאם געמאכט אויף דער איגנארירענדיגער בעציהונג פון פוילישען ראדיא צו יודיש, דער מאנענדיג צ.ב. אנד. אז פנחס קאנ'ן, וועגען די דירעקציע פון ראדיא האט איינגעלאדען צו האלטען א רעפעראט וועגען מיצקעוויטשן, האט מען נישט ערלויבט צו רעציטירען אין זיין רעפעראט א פראג־מענט פון „פאן טאדעאוש" אין דער יודישער איבער־זעצונג פון יובה שפער, אין צוליב דעם האט ה' קאן בכלל רעזיגנירט פון רעפעראט.

דיר. מאריגאווסקי האט געענטפערט, אז די פערשידענע בעמערקונגען זענען געווען געריכטעט, לויט'ער איז די דירעקציע זייער בעגרעניצט און צייט און קען נישט אלעמען בעפרידיגען.

וואס איז בנוגע יודישע אודיציעס דעצידירט דא ווארשע, און נישט ווילנע. א פאקט איז אבער, זאגט ער, אז פון צייט צו צייט זענען יא פערזאמלט יודישע אודיציעס, יודישע ליטעראטען אדער פון יודישער אפשטאמונג זענען בעשעפטיגט ביים ראדיא, און פון די מוזיקער, וואס טרעטען אויף אין ראדיא זענען פערהאן יודען.

קינא־טעאטער

„MIRAŻ"

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט און פאלג. טעג!
דער גרעסטער סאוויעטישער פילם
פראדוקציע „Sowkino" מאסקווע

דער וואהנזיניגער צאר
(Porucznik Kize)

אויסער'ן פראגראם:
„Skrzydlata parada"
גרויסע מיליטער־פאראדע אין דער
אנוועזענהייט פון דער סאוויעטישער
מאכט אין מאסקווע
ווי אויך פאראמאונט־צייטונג.

פרייזען פון די פלעצער: III פל. 54 גר.,
II פל. 85 גר., I פל. 1.09 זל.
באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149·07

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג
און ספקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע־פרייזען

דאן יצחק אברבנאל

דער יודישער העלד פון דער שפאנישער אינקוויזיציע

פון דר. ה. לוריע.

(5

טארקוועמאדא ארבייט אויס פלענער געגען די יודען

ווען די דינער פון טארקוועמאדא'ן זענען ארויס געסויבען געווארען פון אברבנאל'ס הויז, האבען זיי מורא געהאט זיך אומצוקערען מיט ליידיגע הענט און האבען דעריבער געמאכט א גזירה אויף יודישע מיידלעך און דער יודישער גהעטא און געפאנגען פינף שיינע מיידלעך, און זיי פערשלעפט צום גרויס־אינקוויזיטאר.

— וואס איז דאס? וואס האט איהר מיר געבראכט? — איז טארקוועמאדא ארויס אויף זיי מיט א ווילדען כעס — א גאנצע כאפטע יודישע ווייבער מיר אנגעטריבען! איך האב דאך איך גע־הייסען ברענגען נאך איינע, נאר דעם מיניסטער'ס טאכטער!..

— מיר האבען זיך געיאגט נאך איהר, אבער דא איז געקומען דער מיניסטער איהר צו־הילף און די בעהאלטען ביי זיך אין הויז און אונז אוועקגעטריבען...

— אוועקגעטריבען! מיינע מענשען אוועקגע־טריבען! איך וועל איהם שוין אנלערנען, דעם יוד! איצט וועל איך איהם ארויסטרייבען און אלע זיינע ווערטמידיגע יודען! איך האב שוין מעהר איינפלוס אויפ'ן קעניג ווי ער מיט אלע זיינע געלט־קאנצען!.. און אויב דער קעניג וועט דארפען געלד, וועלען מיר עס שאפען, נישט די יודען! צום טייוועל מיט די יודען!...

— טרייבט ארויס די יודישקעס! שיקט זיי אהיים! זאלען זיי געהען! ארויס פון דאנען!

און זאגענדיג דאס האט ער אויפגעעפענט די טיר און אלע יודישע מיידלעך ארויסגעטריבען.

ווען זיי זענען ארויס אין דרויסען, האבען די מיידלעך געדאנקט גט פאר דעם נס און באלד גע־לאפען אין דער יודישער גהעטא צו זייערע היימען.

דער פאטש, וואס טארקוועמאדא האט בעקומען פון א יודישען מיניסטער, האט איהם בעזונדער'ס וויי־געטון, ווייל עס איז שוין געווען דאס צווייטע מאל, ווי עס געהט איהם נישט, ווען ער פערטשעפעט זיך מיט א יודיש מיידעל..

טארקוועמאדא האט געשטאמט פון אנ'אלטער ריטערליכער פאמיליע אין שפאניע. זיינע עלטערען און אור־עלטער'ען האבען זיך אויסגעצייכענט אין די קאמפען פון די קריסטען געגען די אראבער. זיין פאטער איז געווען א מיניסטער און א פאפולערער קריגס־העלד, אבער ער אליין איז אין זיין יוגענט געווען א גרויסער לא־יוצלח. ער איז געווען א פוי־לער און זעהר ליידענשאפטליך. גאנצע טעג פלעגט ער אהער טרינקען, אדער שפילען אין קארטען, אדער פערברענגען מיט מיידלעך. נאך זיין פא־טער'ס טויט האט ער אין א קורצער צייט געפט'ס דאס גאנצע פערמעגען, וואס איז איהם צוגעפאלען אלס ירושה. ער פלעגט זיך ארומשלעפען איבער די גאסען, און וואו ער האט געזעהען א מיידעל, האט ער זיך געטשעפעט צו איהר.

איינמאל האט ער בעגעגענט א טאכטער פון א רייכען יודישען סוחר און זיך גלייך גענומען טשע־פען צו איהר. די מיידעל האט איהם געליכע פאל געבעטען, אז ער זאל זי לאזען צורוה, און ווען עס האט נישט געהאלפען, האט זי איהם דערלאנגט א פאטש. די מענשען, וואס האבען דאס צוגעזעהען, האבען שטארק אויסגעלאכט דעם פעראריסטען רי־טער. און א פאר טעג שפעטער האט ער פערלאזט די שטאט.

ער האט זיך דאן גענומען שטודירען אויף צו ווערען א גלח, און ווען ער האט דאס דערגרייכט, איז איהם געווען ווייניג צו זיין א פראסטער גייסטלי־כער, נאר ער האט געוואלט עפעס אויפטון. אזוי ווי דעמאלט האט אנגעהויבען ווערען טעטיג די אינק־וויזיציע האט זיך אריינגעקראגען צווישען די אנ־פיהרער און אין גאר א קורצער צייט איז ער גע־ווארען איהר קאפ, דער גרויס־אינקוויזיטאר.

איצט, נאך דעם פאטש. וואס ער האט בעקומען פון יודישען מיניסטער, האט זיך אויפגעוועקט אין איהם דער אלטער ווייטאג פון דער בושה, וואס ער האט געליטען דעמאלט, ווען די יודישע מיידעל האט איהם דערלאנגט א פאטש אויף דער גאס, און ער האט בעשלאסען הערפאר זיך אפצורעכע־נען מיט אלע יודען.

טארקוועמאדא האט איצט גענומען טראכטען באר און גאר, ווי צו בערוהיגען דעם קעניג, אז ער וועט האבען גענוג געלד צו יעדער צייט, ווען ער וועט באר דארפען, ווייל ער האט איינגעזעהען, אז דאס איז די איינציגע סיבה, פאר־וואס דעם קעניג גלוסט זיך נישט ארויסצוטרייבען די יודען און פארוואס ער איז אזוי מקרב דעם יודישען מיניסטער.

„איך וועל אפילו עפענען מיינע אוצרות פאר'ן קעניג — האט טארקוועמאדא געזאגט צו זיך אליין — אבי אנצולערנען די יודען".

און טארקוועמאדא האט געהאט גענוג אוצרות אין די לעצטע צעהן יאהר, זינט ער איז געווארען בישאף ביז צו גיין ווערען גראנד־אינקוויזיטאר, האט ער אנגעזאמעלט גענוג געלד, גאנצע קאסטענס מיט רענדלעך. עס זענען געווען אזעלכע, וואס הא־בען געגעבען אויסלייז־געלד פאר דער נשמה; אנ־דערע האבען זיך אויסגעקויפט פון א שטראף; נאך אנדערע איז די שטראף פערביטען געווארען אויף א לייכטערע. אגשטאט זיצען אין תפיסה, שמיץ אדער א עניה, האט ער גענומען געלד. ער האט אויך גענומען געלד פון אזעלכע, וואס האבען געוואלט, אז ער זאל זיך בעמיהען פאר זיי ביים פויפסט צו בעוויליגען זיי א גט.

אזוי טראכטענדיג און שפאצירענדיג איבער די [illegible]

גרויסע צימערען פון דער אינקוויזיציע, האט ער זיך פלוצלינג אפגעשטעלט און א זאג געטון צו זיך:

— יא, איך פאהר שוין גלייך צום קעניג.

און ער האט געהייסען שפאנען די קארעטע און איז גלייך אוועק צום קעניג.

ער האט זיך באלד געמאלדען צו זיין מאַ־יעסטעט, און דער קעניג האט איהם געהייסען אריינ־קומען.

ער האט זיך דריי מאל פערנייגט פאר'ן קעניג זאגענדיג:

— אויב אייער מאיעסטעט וועט בעוויליגען האב איך א פלאן, ווי אזוי מען קען באלד אפנ־בעמען גראנאדא.

— לאמיר הערען — האט דער קעניג גע־ענטפערט.

— כ'האב א פלאן, ווי אזוי צו קריגען גענוג געלד אויף צו פיהרען דעם קאמף געגען די אראבער פון גראנאדא.

— וועגען געלד דארפט איהר זיך נישט זאר־גען. גרויס־אינקוויזיטאר — האט דער קעניג איהם געענטפערט — געלד וועט מיר מיין פינאנץ־מיני־סטער שוין פערשאפען.

— דאס איז א הייליגער קאמף, מאיעסטעט — האט טארקוועמאדא אויסגערופען — און עס איז א פערברעכען צו בעהמען געלד דערויף ביי א יודען. די לעצטע שטאט אין שפאניע מוז געגומען ווערען דורך קריסטליך געלד.

— קריסטליך געלד? — האט דער קעניג איהם אנגעקוקט — אבער פארוואס האט זיך דער הייליגער אלפאנסא אפגעזאגט צו געבען, ווען איך האב זיי אויפגעפאדערט.

— איצט וועט עס אנדערש זיין! — האט טארקוועמאדא אויסגערופען. — איצט איז דא בעסער קריסטליך בעוואוסטזיין ביים אדעל. איצט וויל מען פטור ווערען פון יודישען איינפלוס. זאל דער קעניג באלד איינרופען א קריגס־ראט און אנהויבען דעם קאמף געגען גראנאדא. געלד וועל איך צושטעלען, ויפיל באר מען וועט דארפען.

(פארטזעצונג מארגען)

א מינוט אויף יענער וועלט...

(פעליעטאן)

פון צביון

ביי אן׳ענגלענדער האט זיך געהאט אפגעשטעלט דאס הארץ און מיטען אן׳אפעראציע, און מען האט איהם געמאכט פון טויט לעבעדיג.. דער דאזיגער פאל האט דעם באקאנטען פובליציסט צביון געגעבן אלס טעמע פאר פאלגענדען אינטערעסאנטען פעליעטאן: אן׳ענגלענדער, וועלכער איז געווען פינף מינוטען טויט און מען האט איהם צוריק לעבעדיג געמאכט, דערצעהלט וואונדערליכע זאכען, וואס ער האט געזעהן אויף יענער וועלט פאר די עטליכע מינוטען, וואס ער איז דארטען געווען.

דער ענגלענדער, וועגען וועלכע עס האנדעלט זיך דא, האט עפעס געליטען פון אן׳אינערליכער קראנקהייט און מען האט איהם געמוזט מאכען אן׳אפעראציע. זיין הארץ האט אבער נישט אויסגעהאלטען און האט זיך אפגעשטעלט איידער דער דאקטאר האט פארענדיגט זיין ארבייט.. דער פאציענט, הייסט עס, איז געווען געשטארבען.. עס קען זיין, אז ווען דער דאקטאר איז נישט קיין ענגלענדער, נאר א רוס, וואלט ער געזאגט: מילא, געשטארבען און זאל ער האבען א ליכטיגען גן־עדן. אן׳ענגלענדער אבער לאזט נישט אזוי גיך אב.. אן ענגלענדער איז אן׳עקשן, אן׳איינגעשפארטער, א בולדאג, אן׳ענגלענדער בעהאלט זיך, אז ענגלאנד האט נאך קיינמאל נישט פארלוירען קיין מלחמה, האט דער ענגלישער דאקטאר דעריבער נישט אזוי גיך אבגעלאזען זיין פערשטארבענעם פאציענט און האט זיך גענומען בעארבייטען זיין הארץ, אז עס זאל צוריק אנהויבען קלאפען. ער האט אזוי לאנג געארבייט, ביז ער האט דאס זייגער אויסגעפיהרט, ער האט דעם טויטען צוריק לעבעדיג געמאכט און פארענדיגט די אפעראציע..

דערצעהלט איצט דער געשטארבענער פאציענט, וואס איז צוריק לעבעדיג געווארען, אז אין די פינף מינוטען, וואס ער איז געווען טויט, האט ער געהאט א גוטע געלעגענהייט צו מאכען א בעזוך אויף יענער וועלט און א קוק טון ווי זי זעהט אויס און ער זאגט, אז זי געפעלט איהם זעהר שטארק, עס פארדריסט איהם אפילו, וואס מען האט איהם צוריקגערופען צום לעבען אז ער זאל זיך ווייטער דארפען ארומפלאנטערען אויף דער בארגער, לאנגווייליגער ערד׳

ער האט געזעהען, דערצעהלט ער, א ריזיגער צאהל מענשען, אלע אזוי זומטובדיג אנגעטון און מיט פרעהליכע געזיכטער. ער האט געהאט דעם איינדרוק ווי פון אן׳עולם, וואס קומט צו א פוסטבאל־שפיל, אבער אין אן׳אומפערגלייכליך גרעסערער צאהל. ער האט צווישען עולם געזעהן א סך בעקאנטע, וועלכע האבען איהם בעגריסט און געשמייכעלט צו איהם, אבער גערעדט האבען זיי נישט. עס האט איהם אויסגעזעהען, ווי אלע וואלטען זיך געפונען אין א גרויסען, אינטעלליגענטען זאל, אבער ער האט נישט געקענט זעהען קיין ווענד און קיין סטעליע, נאר איין זאך וואונדערט איהם: — וואס ער האט דארטען נישט געזעהען קיין מלאכים, אלע זענען געווען גרויסע, דערוואקסענע

משמעות, אז קינדער, וואס שטארבען אויף דער ערד, וואקסען גלייך אויס ווי זיי קומען נאר אויף יענער וועלט, נאר די אונטערשטע שורה איז, אז יענע וועלט איז איהם שטארק געפעלען געווארען און ער וואלט בעסער דארטען פערבליבען, ווען מען רופט איהם נישט צוריק אויף דער ערד.

אויף וויפיל מיר איז בעקאנט, איז דאס דער ערשטער גרוס וואס א טויטער, וועלכער איז צוריק לעבעדיג געווארען, האט געבראכט פון יענער וועלט. די אלע ביז־איצטיגע גרוסען פון יענער וועלט זענען געווען פון אזעלכע, וואס האבען זיך דארטען אויפגעכאפט לעבעדיגערהייט, אדער פון אזעלכע, וואס זענען געשטארבען און צוריק נישט לעבעדיג געווארען. אבער א גרוס פון א טויטען, וואס איז צוריק לעבעדיג געווארען, איז דאס דאכט זיך דער ערשטער.

נאר איך דארף זאגען, אז איך בין מיט דעם ערשטען גרוס א רעכט ביסעל ענטוישט. עס איז א גאנץ ארימער גרוס. עפעס האט ער גאר נישט געזעהן פון די אלע זאכען, וואס מיר זענען געוועהנט צו הערען פון יענער וועלט. ער האט בלויז געזעהן א גרויסען עולם מענשען ווי צו א פוטבאל־שפיל און דאס אלץ, בו, איך שטעל מיר פאר, אז ביי אן׳ענגלענדער איז א גרויסער פוטבאל־עולם א גאנץ וויכטיגער ענין, אבער עס איז דאך נישט נויטיג צו מאכען א רייזע אויף יענער וועלט אזוינס אנצוקוקען. א גרויסען פוטבאל־עולם קען מען אפט זעהען אויך אין לאנדאן.

ווען איך, למשל, האב א געלעגענהייט זיך ארייבפרצוכאפען אויף יענער וועלט אויף עטליכע מינוט, וואלט איך פריהער פון אלץ פרובירט אויסגעפינען, וואס פאר א געזעלשאפטליכע ארדנונג דארטען עקזיסטירט און וועלכע רעפארמען עס זענען אריינגעפיהרט געווארען אין גיהנום און אין גן־עדן. בעזונדערס אינטערעסירט מיך די פראגע פון דער טעכנאלאגישער ענטוויקלונג אין גיהנום. פריגען נאך דארטען די מלאכי חבלה די רשעים מיט די זעלביגע פרימיטיווע מיטלען און געצייג ווי אין די צייטען פון דעם קעלמער מגיד אדער זיי האבען זיך איינגעשאפט מאדערנע מאשינען און אפאראטען? און אויב יא, וואס הערט זיך דארטען מיט דער טעכנאלאגישער ארבייטסלאזיגקייט?

איך וואלט געזוכט אויסצוגעפינען, וואו עס זענען אהינגעקומען די אלע מלאכים, וועלכע פלעגען זיך אפט בעווייזען אויף דער ערד און וועלכע מען זעהט מעהר נ׳שט. עפעס הערט מען נישט די לעצטע צייט, אז עס זאלען זיך בעווייזען מלאכים אויף דער ערד. אפילו אין די ראמאנען איז דאס ווארט „מלאך" פערשוואונדען. וואו זענען, אלזא, די מלאכים געבליבען? זענען זיי אלע אויסגעשטארבען פון לאנגווייליגקייט, אדער האבען זיי אויפגעגעבען זייער אייגענע פראפעסיע און האבען זיך פעראייניגט מיט די מלאכי חבלה און מיט די שדים?

נאר לאמיר זיך דא נישט צופיל פערנעהמען מיט דעם, וואס איך וואלט געזוכט אויסצוגעפינען אויף יענער וועלט. דער אמת איז, אז מיך אינטערעסירט אין דער גאנצער מעשה, וואס קומט פון ענגלאנד, א סך מעהר, וואס דער דאקטאר האט אויפגעטון לעבעדיג צו מאכען א טויט הארץ, ווי דאס, וואס דער טויטער האט געזעהן אויף יענער וועלט. וועגען די זאכען, וואס דער צוריק לעבעדיג געווארענער טויטער האט געזעהן אויף יענער וועלט, וועט מען נאך אפשר דארפען פערלאנגען פון איהם צוצושטעלען עדות, אבער וואס דער דאקטאר האט געטון, האט מען געזעהן. עס איז געווען א טויט הארץ, וואס האט אינגאנצען אויפגעהערט פולסירען און דער דאקטאר האט איהם צוריק צום לעבען געבראכט. דאס איז א וויכטיגער ענין, עס איז א גרויסער אויפטו פון דער מעדיצינישער וויסענשאפט, וואס זוכט צו פערקלענערען די בעפעלקערונג פון יענער וועלט.

עס זענען נאך היינט פערהאן 5 מיליאן שקלאפען אויף דער וועלט

די פערשידענע אונטערזוכונגען, וואס זענען לעצטענס געמאכט געווארען אין אלע טיילען פון דער וועלט, ווייזען אז א געזעצליכער פערבאט איז איין זאך און דאס אויסווארצלען פון שקלאפעריי אין דער פראקטיק איז שוין אן אנדערע זאך. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אפילו איצט עקזיסטירען נאך פערשידענע פארמען פון מענשליכער שקלאפעריי אין פערשידענע טיילען פון דער וועלט.

לויט א גלויבווירדיגען בעריכט, וואס איז צוגעשטעלט געווארען צו דער פעלקער־ליגע אין זשענעווע, געפינען זיך נאך איצט אויף דער וועלט איבער פינף מיליאן שקלאפען! גרויסע צאהלען מענשליכע ברואים זענען נאך איצט אמת׳ע שקלאפען אין פולען זין פון ווארט אנדערע זענען פערשקלאפט אלס לייב־אייגענע אונטער פערשידענע פארמען פון פאנשטשיזנע אדער געצוואונגענעם דינסט אלס חוב־משכנות.

וויקאונט סעסיל פון טשעלוואוד האט לעצטענס ערקלערט, אז עס איז קיין שום ספק נישט, אז עס געפינען זיך נאך איצט צום ווייניגסטען 5 מיליאן שקלאפען אויף דער וועלט. לויט סיימאן שאצט, אז אין אביסיניע אליין געפינען זיך נאך היינט איבער צוויי מיליאן שקלאפען. דער זשענעווער אונטערזוכונגס־קאמיטעט האט מיטגעטיילט, אז אין גרויסע טיילען פון אזיע און אפריקע עקזיסטירען נאך איצט די גרויסאמסטע סארטען שקלאפעריי, וואס מענשען האבען נאר געקענט אויסטראכטען, און אז אפילו אין מאנכע טיילען פון זיד און צענטראל אמעריקע עקזיסטירען נאך גרויסע פירמען פון שקלאפעריי אדער לייב־אייגענטום.

אין מאנכע געגענטען פון דער וועלט הערען נאך איצט געמאכט איבערפאלען אויף די דערפער פון פערשידענע שבטים, וואו גאנצע טיילען פון דער בעפעלקערונג, דערוואקסענע אזוי גוט ווי קינדער, ווערען אוועקגעשלעפט און פערקויפט אויף דעם מארק פון אנדערע געגענטען אלס שקלאפען. און וואס איז נאך מעהר צום דערשטוינען איז, וואס א טייל פון אט דעם שקלאפען־האנדעל געהט נאך אן אפילו אין אזעלכע ערטער, וואו דאס איז געזעצליך פערבאטען. עס ווערען אנגעגעבען פאקטען, וואו יונגע מיידלעך זענען אריבער־געשמוגעלט געווארען פונ׳ם ווייטען מזרח קיין אראביע, וואו זיי זענען פערקויפט געווארען אלס שקלאפינס.

וואס אנבעלאנגט אמעריקע, איז מען מיט א צייט צוריק איבערראשט געווארען פון א בעריכט, אז אין דער אפריקאנער רעפובליק „ליבעריא", וואס די אמעריקאנער רעגירונג האט געגרינדעט אין לעצטען יאהרהונדערט לטובת אמעריקאנער נעגערס, וואס ווילען זיך אומקעהרען צוריק צו זייער אפריקאנער היים, הערשט נאך איצט א שוידערליכער שקלאפען־האנדעל. אנדערע סארטען שקלאפען־דינסט עקזיסטירען אויך אין די פיליפינער אינזלען און אפילו אין גרויסע טיילען פון די פער. אייניגטע שטאטען.

Dr. med. P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען

נעהמט אן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אווענד.

Cegelniana 4, tel. 216-90.

ווער וועט פערנעהמען דעם אמט פון רב־הכולל אין רוים

רוים. (יט״א) דער יט״א־פארשטעהער ווערט איינפארמירט, אז דער אמט פון רב־הכולל אין רוים וועט א געוויסע צייט בלייבען אונבעזעצט. די קהלה האט צו ענטשיידען צווישען דריי קאנדידאטען: פראפ. ד״ר פיאטא (אלעקסאנדריען), ד״ר ארטאן (פלארענץ) און פראפ. קאסטעלבאניעוו (טריפאלי).

פראגע וועגען יודישען אנטייל אין דער קומענדער וועלט־אלימפיאדע

אסלא. (יט״א) דא קומט פאר א סעסיע פון אינטערנאציאנאלען אלימפישען קאמיטעט, וואס בעהאנדעלט פערשידענע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער אלימפיאדע, וואס דארף פארקומען אין 1936 אין בערלין, די סעסיע איז א געשלאסענע און קיין בעריכט וועגען איהר פערלויף איז דערווייל נישט פערעפענטליכט געווארען.

ווי עס ווערט מיט די נארוועגישע פרעסע, בעטייליגען זיך אין דער סעסיע פארשטעהער פון 24 לענדער. די פעראייניגטע שטאטען און גרויס־בריטאניען זענען אין דער סעסיע נישט פערטרעטען, די דאזיגע לענדער האבען נישט קיין גרעסערען אינטערעס פאר די איצט בעהאנדעלטע פראגען. די וויכטיגסטע פראגע פאר די דאזיגע לענדער איז דער אנטייל פון יודען אין דער אלימפיאדע, און אין דעם פרט האבען זיי אקצעפטירט די צוזיכערונגען פון די דייטשע ספארט־ארגאנען, אז עס וועלען נישט געמאכט ווערען יודען קיין שטערונגען צו בעטייליגען זיך אין דער אלימפיאדע. די נארוועגישע פרעסע בעמערקט אבער, דאס עס איז נאך נישט זיכער, צי דער איצטיגער קאנפערענץ וועט נישט אויסקומען צו פערנעמען זיך מיט דער דאזיגער פראגע.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מאגען־שוואכע

פון 8–11 ביי טאג און פון 4–9 אווענד

פיש־פאנג (●) פון י. ל. שאצקי

פארטאג קלאפט ער מיר אן אין לאדען. מיין ליבער ווינצענטי, ער איז שוין וואך. אויף גיך טו איך זיך אן און לויף ארויס אויפ׳ן גאס.

ווינצענטי שטייט שוין גרייט: פיר ווענדקעס, א בלעכעל מיט פייש־אנגעגראבענע רעגען־ווערים, א טעפעל מיט אפגעקאכטע קארטאפעל, א שטיק פרישע אויסגעקנאטענע שווארצע ברויט.

היינט איז זונטאג, די פאבריק שטייט, ווינצענטי איז פריי, גייען מיר צום טייך, — זאלסט וויסען מיין פריינט, זאגט צו מיר ווינצענטי — אז כאפען פיש איז א בעזונדערע אומנות — דא האבען מיר פיר ווענדקעס, צוויי אויף העכט, איינע אויף פלאטקעס, אקונעס, שלייען, די פערטע אויף קעלבעס, יעדער פיש האט זיך זיין געשמאק. א העכט האט ליב א פרישען, א צאפלדיגע קעלבע, ער גיט איהר א שלונג — דער גרויסער האטשיק האקט זיך אריין ביי איהם אין די זשעברעס און קאפוט. די סטרונע איז געדרייט צעהנפאך, ביים ברעג אין געוויקעלט דראהט, ער זאל מיט זיינע שארפע ציין נישט קענען איבערבייסען די סטרונע.

ווען די ציהסט דעם העכט פון טייך, זאלסטו איהם נישט הויבען אין דער הויך, ווייל ער וועט זיך אפרייסען, שלעפ איהם פאמעלעך איבער׳ן וואסער, ער ווארפט זיך, ער קארטשעט זיך, האלט די ווענדקע פעסט אין האנד — ער וועט זיך איינמאטערען — דאמאלסט נעמסטו איהם.

ווינצענטי פערמאכט די אויגען, סמאקעוועט מיט די ליפען, ער האט הנאה: — ווייסט, אנ׳אקון האט ליב א רעגען־ווערעמעל, ער שלינגט איהם אויך מיט אמאל, הערפאר א פלאטקעלע האט שוין ליב

א שטיקעלע ברויט, דער מיילעכעל איז ביי איהם א קליינינקער, צו איהר מויל שוין האבען אנ׳אייזערנעם געוויזלד, די דזשובעס פאמעלעך, גיט א צו דעם האטשיק, לאזט אפ, זי וויל דיר אפנארען, אבער האב געדולד, דו וועסט איהר פאקען..

מיר גייען דורך א שמאלע סטעזשקע, פו ביידע זייטען שטעהען צוויי ווענט הויכע אנגעגאסענע זאנגען, מעהר ווי די שפיצען ווענדקעס זעהען זיך נישט. אונזערע פיס ווערען נאס פון דעם מארגענטוי, מיר גייען בארוועס.

— מיין ליבער ווינצענטי, אפשר וועסטו מיר דערציילען פון דער גרעפין?..

ער טוט א מאך מיט דער האנד, — מיין גרעפין? זי איז שוין לאנג געשטארבען. אלענפאלס ביי מיר איז הארץ, די געטליכקייט איז מיין גרעפין, דער טייך און מיין ליבע..

דער ראמאן זיינער איז א גאנץ פשוט׳ער.

ער איז געווען ביי איהר פאטער אין פאבריק אנ׳אויפזעהער, זי איז געווען בליהענדיג שיין, ער יונג און אינטערעסאנט און א ליבע א ברענענדיגע האט זיך אנגעצונדען אין זייערע הערצער, ביז ס׳איז געקומען דער יונגער גראף און זי איז אוועקגעפלויגען מיט איהם.

איצט לעבט ווינצענטי איינזאם אין קאלאניע געווארען א איינפאכער ארבייטער, א פרומער גלויביגער, און דער פרייער צייט כאפט ער פיש.

מיר דערנעהנטערען זיך צום טייך.

א פיינטער ווינטעלע האט אונז א בלאז געטון אין פנים, מיר גייען אין א טאל בעוואקסען מיט ווערבעס.

ברעגט און פריי האט זיך צעגאסען דער טייך — טייך און הויך הויבט זיך אויף אויפ׳ן האריזאנט א שטיקעלע וואלד.

פון וואנען קומט ער, וואוהין גייט ער? וואו איז ער געבוירען, וועלכע סודות בעהאלט ער אין זיין גרונט?

ווינצענטי וויקעלט פונאנדער די ווענדקעס. פון צווייטען ברעג טייך הויבט זיך אויף הויכע זאמדיגע בערג. ס׳הויבט אן טאגען, שטיל פערלעשען זיך אויפ׳ן הימעל איין שטערנדעל נאכ׳ן צווייטען; אויפ׳ן שפיץ באר״ג וואקסט א דארער בוים. דורך זיינע צווייגען קייקעלט זיך ארויס א פייערדיגער ראד. צי ברענט די דארדע? אין די געדעכטע אייזער גיט א פאטש א גרויסע מיש און ווערט פערשוואונדען. ערגעץ־וואו. —

א גריל האט זיך איינגעכאפט אין א פוסטען בוים, ער גרילצט אן א סוף. ווילדע טשייקעס פליהען איבערן טייך מיט געשריי, טונקען איין די שנאבלען אין וואסער, גיבען א כאפ א פערגעבענעטען פיש און פליהען אוועק אין הימעל רוים: —

עס זינגט א כאר אין הימעל;
גאט איז א קעניג!
עס זינגט א כאר אויף דער ערד —
גאט האט געקיניגט!
אלע בעשעפענישען זינגען צוזאמען:
גאט וועט קעניגען!

ווינצענטי, וואו איז דיין גרעפין? טרעהרען קייקלען זיך פון זיינע אויגען ער זיצט אויף די קניה, צלמט זיך — ער בעט גאט, ער זאל איהם מצליח זיין אין זיין פאנג. —

ער בעט גאט פאר דער נשמה פון זיין געשטארבענער גרעפין. עס האט זיך איהם געחלומט — זי איז געשטארבען — אבער זי לעבט — אויף אלע בעלער, אויף אלע מאסקאוואדען קרייגט די גרעפין, שיינע בלומען וואקסען אין איהר גארטען, אויף איהר קאפ בלישטשעט א דימענט־קרוין — איהר הארץ איז א קוואל פון ליבע, איהרע

אויגען א טיפער ים, איהרע האר א בוים מיט רויטע ראזינקעס אין הערבסט... זאל זי קומען — ווינצענטי זוארט אויף איהר — אנ׳ארימער פישער מיט א הארץ אנ׳אלבאסטער קלאהרע, ווי דער שטאם אינמיטען טייך —

וואס בעקט זיך דער גרעפין, וואס זענען איהרע אויגען פערטרויערט? מיט כעס רייסט די די בלומען אין גארטען, וואס קלעמט איהר דאס הארץ, וואס שלאפט זי נישט די נעכט? — ווינצענטי, וואו איז די גרעפין? געשטארבען איז די גרעפין — הערט זיך א קול.

הילכט אפ דער וואלד, קייקעלט זיך איבער די בערג, כאפט אויף דער טייך, הויבען אן די כוואליעס לויפען שנעלער.

וואו איז מיין ווענטקע? זי שווימט שוין לאנג אינמיטען טייך — איך ליג אין לאדקע — שטיל וויגט זי זיך איבערן פלאך — זאל זי שווימען אן א ברעג און אן א סוף — זאל זיך כמאיען דער הימעל, זאל קומען דער ווינט, פאטשען זאלען מיר די כוואליעס מיר איבערדן קאפ.

ווינצענטי ווינקט מיר, ווינצענטי רופט מיר, ער האט געהאט א רייכען פאנג — איך הער נישט, איך זעה נישט, זאל לעבען דער שטורעם — אייגזאם וועל איך זיין דא אינמיטען טייך — זאלען פרוכפערען זיך די פיש, זאלען שרייען די ווילדע טשייקעס, זאל אראפפאלען דער הימעל אויף דער ערד.

— ווינצענטי, וואו איז די גרעפין?

זוך איהר אין אפגרונט, וועסט נישט געפינען — זוך איהר אין האַרצען — א בארג מיט אש — זוך איהר אין וואלד — שטעכעדיגע באדלען — זוך איהר אויפ׳ן בארג — עס דארט דער בוים.

געשטארבען איז די גרעפין —

מיר כאפען פיש.

— — — — — — — — — — — — — — —

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 4 כט אדר א' תרצה

מערץ
זון־אויפגאנג 6.16
זון־אונטערגאנג 5.21

נעכטיגע זיצונג פון קהלה־פערוואלטונג

ביים אנהויב פון דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג, וואס איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג, האט דאזאר רומקאווסקי פערלאנגט דורכאוים, אז רעד בעריכט פון דער קאמיסיע, וועלכע האט לוסטרירט די קהלה־אינסטיטוציעס, זאל געשטעלט ווערען אויף דער טאג־ארדנונג. דאזאר דומקאווסקי האט אנגעוויזען, אז מיט דעם בעריכט ווערט אפגעשלעפט פון איין זיצונג אויף דער אנדערער און האט ערקלערט, אז אויב דער בעריכט וועט נישט בעטראכט ווערען אויף דער זיצונג, וועט ער פערלאזען די זיצונג.

די פראגע איז געשטעלט געווארען אוף דער טאג־ארדנונג.

נאך אדורכלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג, ערקלערט דער פרעזעס מינצבערג, אז פאר דער סאציאלער הילף איז היינטיגע וואך אויסגעצאהלט געווארען 1000 זל. און די אנדערע וואך וועט אויך אזוי פיל אויסגעצאהלט ווערען.

ס'ווערט דאן בעשלאסען נאכצוקומען די ווענדונג פון דער סטאראסטווע וועגען צושטעלען אן אויסצוג פון די הכנסות און הוצאות פאר'ן יאהר 1934.

דאן ווערט בעשלאסען ארויסצושיקען א ביי־לײדס־דעפעשע צוליב'ן טויט פון הרב גוטמאן אין לעמבערג.

צו דער גענעראל־פערזאמלונג פון „מושב־זקנים" איז דעלעגירט געווארען פרנס א. י. וואַידים־לאווסקי.

דער „דאבראטשינאשטש" האט אויף דער אנ־פראגע פון דער קהלה וועגען דער הויך פון איהרע פסח־אקציעס געענטפערט, אז אין יאהר 1934 האט „דאבראטשינאשטש" אויסגעגעבען 54.275 זלאטיס. ס'איז בעשלאסען געווארען, אז דער „דאבראטשינאשטש" זאל אויף דער היי־יעהריגער פסח־אקציע בעקומען 18.000 זל. און די קהלה זאל שיקען א דעלעגאט, וועלכער זאל זיין אנוועזענד אין „דאבראטשינאשטש" ביי דער פערטיילונג.

דאן רעפערירט פרעזעס מינצבערג די פראגע פון אנגאזשירען א בעאמטען, וועלכער זאל האבען די קאנטראל איבער דעם ניקור, צו דעם צוועק איז שוין פארהאן א פאזיציע אין בודזשעט.

דאזאר רומקאווסקי ערקלערט, אז ביים איצטיגען אפאראט וואלט מען אליין געקענט אזוי ארגאניזירען, אז מ'זאל נישט דארפען אננעמען קיין נייע בעאמטע, ער פרעגט דעם אנוועזענדען פארשטעהער פון ראבינאט, צי דאס כשרות וועט טאקע ליידען, אויב מ'זאל דעם בעאמטען נישט אנגאזשירען.

הרב סעגאל ענטפערט, אז אין דער פראגע פון ניקור דארף טאקע עפעס אויסגעבעסערט ווערען. אבער אויף דער פראגע צי מ'דארף א נייעם בעאמטען צו דעם, גיט הרב סעגאל נישט קיין ענטפער.

צום סוף ווערט אבער דורך דער מעהרהייט בעשלאסען צו אנגאזשירען אלס קאנטראלער פון ניקור ר' משה צערערבוים מיט א פענסיע פון 600 זל. א חודש.

די דאזארעס רומקאווסקי און גלאטמאן האבען געשטימט נעגען. דאזאר רום האט זיך אפגעהאלטען פון שטימען.

דאן טרעט מען צו צו דעם בעריכט פון דער לוסטראציע־קאמיסיע. דער ערשטער בעריכט ווערט אפגעגעבען וועגען דער לוסטראציע אין יתומים־הויז אויף זגערזשער 40, וואו ס'געפינען זיך 43 קינדער, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען דורך דער קהלה, און וואו ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די קינדער געפינען זיך אין אנטי־סאנטארע און שלעכטע ערציהונגס־בעדינגונגען.

נאך א קורצער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען, 1) אז די קהלה־קינדער זאלען נישט אויסגעהאלטען ווערען אין יתומים־הויז זגערזשער 40, 2) ביז דאס וועט מעגליך זיין דורכצופירען דעלעגירן אין דער פערוואלטונג פון יתומים־הויז זגערזשער 40 א פארשטעהער פון דער קהלה אין דער פערזאן פון פרנס רום, 3) ווי אמשנעלסטען רעאליזירען דעם בעשלוס צו שאפען אן אייגען קהל'יש יתומים־הויז.

ס'איז דאן בעשלאסען געווארען, אז ווען די סאציאלע הילפס־קאמיסיע וועט בעטראכטען ענינים פון יתומים־פערזארגונג זאל צו די דאזיגע זיצונגען אויך איינגעלאדען ווערען דאזאר רומקאווסקי.

דאן גיט פרעזעס מינצבערג אפ א בעריכט וועגען די ארבייטען פון דער קאמיסיע איבערצונעמען די עופות־שחיטה אין לאדז. ער ערקלערט, אז היות ווי די סטאראסטווע ערלויבט נאר צו שטעלען שחט־הייזלעך פאר די עופות־שחיטה אין די עקען פון שטאט און היות ווי פאר עופות־שחיטה איז דאס אונמעגליך, קען די קהלה נישט צוטרעטען פריהער איבערצונעמען די שחיטה, ביז די סטאראסטווע וועט נישט געבען די ערלויבניש אויסצובויען 6 שחט־הייזלעך אין פערשידענע פונקטען פון דער שטאט. דערמיט איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

זיך אויפגעהאנגען א מלמד

(—) באלוט איז פרייטאג אויפגעציטערט געווארען פון זעלבסטמארד, וואס עס איז בעגאנגען דער 60־יאהריגער מלמד פישעל גרינבאום.

דער זעלבסטמערדער האט זייט 15 יאהר געוואוינט צוזאמען מיט זיין פאמיליע אויף דאלנא 34. ביז צוריק מיט צוויי יאהר האט ער געהאט פרנסה ברי"ח, ער האט געפיהרט א דרדקי־חדר פון קרוב הונדערט קינדער.

אבער דאס איז געווען, ווי געזאגט, ביז צוריק מיט צוויי יאהר, נאכדעם אבער ווי די לאדזער קהלה האט געעפענט די תלמוד־תורה אויף גאפלאנסקא גאס, האבען זיך באלוטער בעל־בתים מישב געווען, הלמאי דארפען זיי שיקען זייערע קינדער צו פישעל מלמד און נאך צו צאהלען געלד אויך! א מעהר קענען זיי שיקען זייערע קינדער אין דער תלמוד־תורה, וואס עס קאסט טאקי גארנישט.

בקיצור, מ'האט די קינדער אפגענומען ביי פישלען און פישעל איז געבליבען — אהן א מלמדות.

די ערשטע צייטען האט ער זיך געפרובט וועהרען, ער איז געלאפען צו די בעל־בתים, אבגעקלאפט די טירען פון דער קהלה, מ'זאל איהם אנגאזשירען אלס מלמד אין דער תלמוד־תורה, און ווען דאס האט נישט געהאלפען, האט ער געפרובט פועלן ביי די געוועזענע בעל־בתים, מ'זאל איהם צוריקשיקען די קינדער אין חדר, צוזאגענדיג זיי גילדענע גליקען, און ווען דאס האט אויך נישט געהאלפען, האט ער זיך בלית־ברירה געמוזט בעגנוגענען מיט די פאר קינדער, וואס זענען געבליבען אין חדר, פערשטעהט זיך, אז דאס זענען געווען קינדער פון די פערמעגליכערע בעל־בתים.

פון דעם מלמדות האט ער אבער נישט געקענט האבען קיין פרנסה, און וועגען אויסהאלטען דאס הויז מיט די קינדער איז אודאי נישט. מ'האט גענומען אויספערקויפען פון שטוב, וואס עס האט זיך געלאזט פערקויפען, דער הונגער האט גענומען ווערען וואס אן אפטערער גאסט, אזוי אז נישט האבענדיג קיין אנדערע ברירה, האט ער גענומען געהן איבער די הייזער אבלערנען מיט קינדער.

אזוי ווי אויף אפלערנען זענען לעצטענס אויך דא ווענינ בעלנים, האט ער געקענט אפגעהן גאנצע טעג ביז ער האט שוין מיט מזל בעקומען א שטעל אויף אפצולערנען מיט א קינד.

פון דעם דאזיגען „אפלערנען" האט ער פער־דינט א קימה־לך 8—10 זל. א וואך.

אינצווישען איז איין זוהן פון הונגער קראנק געווארען אויף א נערווען־צושטרייאונג, פון ברענגען א דאקטאר אין שטוב איז דאך געווען אפגערעדט און דער קראנקער זוהן אזוי לאנג געלעגען אין שטוב קוקענדיג שטאר מיט די אויגען אויפ'ן פער־שווארצטען סופיט, ביז ער איז געווארען ווילד, גענומען האקען און בראקען אלץ פון שטוב, געכאפט א מעסער צום טאטען, וועלענדיג איהם שעכטען. זעהענדיג דאס, האבען זיך שכנים מרחם־געווען און געזעהן, אז מ'זאל דעם קראנקען אפפיהרען אין א שפיטאל פאר גייסטיג־קראנקע, ווי ער געפינט זיך ביז היינטיגען טאג.

עס איז נישט אוועק קיין צוויי חדשים, נאכדעם ווי מ'האט דעם ערשטען זוהן אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין דווארט, איז דער צווייטער זוהן אויך געווארען גייסטיג־קראנק. ער האט שוין אבער נישט געהאט דאס זעלבע „מזל" וואס זיין עלטערער ברודער צו ווערען אפגעפיהרט אין א שפיטאל, ער איז אזוי לאנג ארומגעלאפען אין גאס, ווערענדיג פער־טשעפעט פון די גאסען־יונגען און לאבוזעס, ביז ער איז איבגאנצען פערפאלען געווארען. נישט ווייטענדיג ביז היינט, ווי זיין געבליין איז אהינגעקומען.

פון דעם אלעם איז פישעל מלמד אריינגעפאלען לעצטענס אין א מעלאנכאלישער שטימונג, ארומגעגאנגען כסדר און געהאלטען אין איין זוכען מיטלען, ווי אזוי צו מאכען א סוף מיט'ן לעבען.

לעצטענס איז צוגעקומען נאך א צרה, — נישט האבענדיג צו צאהלען קיין דירה־געלד, איז ער געבליבען שולדיג דירה־געלד פאר גאנצע צוויי יאהר.

דאס אלץ האט אזוי געווירקט אויף איהם, אז אויפשטעהענדיג פרייטאג פריה, ווען די פרוי איז גראד נישט געווען אין שטוב, האט ער אפגעדאווענט געלאזט ליגען דעם טלית מיט די תפילין אויפ'ן טיש, אויפגעמישט אין סידורל יידל, און ארומביגדענדיג זיך מיט שטריק דריי מאל דעם האלז, האט ער זיך אויפגעהאנגען אויף דער פוטריגע פון דער טיר. ווען די פרוי איז אהיימגעקומען פון גאס, איז ער שוין געווען טויט.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20. טעל. 213-84

מ. ווינדער פרעזענטירט די ליבלינגס־ארטיסטען פון ווארשא: חנה לעוויז, דוד לאוי, היימי לעוויז, חיים סאנדלער, יעקב פישער, יצחק קרעלמאן, ראזא ראיסא, מ. רובין און זשעני שמילאוויטש. —:— צום 1־טען מאל אין לאדז!

היינט מאנטאג, 9.15 אווענד
ערשטע פאפולערע פארשטעלונג
פרייזען פון 50 גר. — 1.50

דער גרויסער אמעריקאנער סענסאציע־שלאגער
„ערליכע גנבים"

אין 4 אקטען פון י. קאלמאנאוויטש. רעזשי: ה. סאנדלער. מוזיק: אלשאניעצקי.
לידער — קופלעטען — דועטען — הומאר — סאטירע — וויץ!
בילעטען פון 11 ביז 2 און פון 5 נאכמ. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

פאליציישע אבלאוועס

(א) אין שייכות מיט דעם רויב־אנפאל אויפ'ן אינקאסענט פון דער פירמע „גוטמאן און פערעל־בערג" האט פאליציי נעכטען ביינאכט אדורכגעפיהרט א ריי אבלאוועס אין פערשידענע גנבישע „מלינעס" און סתם פערדעכטיגע לאקאלען.

עס זענען דערביי ארעסטירט געווארען 11 פערזאן, וועלכע זענען איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון דער אויספארשונגס־מאכט.

ביי די דאזיגע חברה־לייט האט מען געפונען ברעך־שטאנגעס, גנב'ישע כלים א. א. וו.

* * *

(א) אויך אין זדונסקא וואליע און אין דער נאהענטסטער סביבה זענען אדורכגעפיהרט געווארען אבלאוועס אויף פערברעכער. מ'האט פערהאלטען עטליכע צוהנדליג פערזאנען.

מאריאננא במקום מאריאן
זי פיהרט א „טראגיש־טרעגעריש לעבען

(א) א געוויסער סטאניסלאוו גאטשאלד האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז איינער מאריאן כייקאווסקי האט, אונטערן אויס־רייד, אז ער וועט איהם שאפען א פאסטען, אויסגענארט ביי איהם 80 זלאטעס...

מען האט געמאכט א חקירה ודרישה, און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז... דער מאריאן כייקאווסקי איז גאר קיין מאן נישט, נאר א — מאריאננא (וואוינט אויף נאפיורקאווסקיעגא 13), און אז אן איבעריגעטוענע פאר א מאנספערשוין ארבייט זי, אלס א טרעגער אויף די לאדזער וואק־זאלען.

מען האט זי ארעסטירט.

די זעלבסטמארד־עפידעמיע
5 רעגיסטרירטע זעלבסטמארדען איז זונטאג־טאג

(א) אויף לאנטשנא 12 האט זיך גע'סמ'ט מיט יאדינע די 22־יעהריגע געגאוועפא טשיכערסקא. פאגאטאוויע האט אהר ערטיילט ערשטע הילף און איבערגעלאזט אין דער היים.

* * *

(א) אויף פיאסעטשנא 7 איז בעגאנגען זעלבסטמארד די 20־יעהריגע אננא קאנפעלד: מחמת ענטוישונג אין ליבע האט זי אויסגעטרונקען זאליץ־זויער... פאגאטאוויע האט זי אין א שווערען־צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) מחמת שווערע נויט האט זיך אין טויער אויף דער יודישער גאס 10 אנגעטרונקען מיט יאדינע דער 19־יעהריגער זיגמונט טשארנעצקי (אהן א בעשטימטען וואוין־ארט). פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין זאפאס־שפיטאל.

* * *

(א) אויפ'ן לאדז־קאלישער וואקזאל האט זיך גע־סמ'ט מיט ברען־ספירט און צושטויסען גלאז דער ארבייטסלאזער און היימלאזער סטאניסלאוו שיעלע־דינסקי. ער איז געקומען פון ווארשא זוכען עפעס ארבייט און נישט געפונען..

אין א שווערען מעמד האט איהם פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

* * *

(א) אויף פזשענדזאלניאנא 75 האט זיך גע'סמט מיט ווערענאל א געוויסער קאזשימיערזש לארענצקי פון דאמבראווע.

אויך איהם האט מען אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) דעם 15 ד. ח. פון 8 אין דער פריה מיט אין לאקאל, פיעטריקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז־שטאט 1.

עס דארפען זיך צושטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת־עתה נישט צוגעשטעלט צו אן איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־פליכט, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאטען און האבען בעקומען באמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. בארטשיצקי (פשעיאזד 59), ב. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

פערטשאדעט פון גאז

(א) אויף פשעיאזד 30 זענען שטארק פער־טשאדעט געווארען פון גאז די 2 שוועסטער אננא און דארא איישעס.

פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף און אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ענטדעקט א סקלאד
פון געשמוגעלטע נארקאטישע ארטיקלען

(א) אין אן אפטייק־סקלאד אויף דער בושעווינער גאס האט פאליציי ענטדעקט א לאגער פון נארקאטישע מיטלען, וועלכע זענען געשמוגעלט געווארען מיט דער אויבערשלעזישער גרענעץ און פערקויפט געווארען אין לאדז צו זעהר טייערע פרייזען.

עטליכע פערזאן זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

קאנדידאטען אויף בורמיסטשעס אין רודא־פאביאניץ און קאנסטאנטין

(א) אין רודא־פאביאניץ ווערען ארויסגעשטעלט אלס קאנדידאטען אויף בורמיסטשעס: דער ביז־איצטיגער בורמיסטש פראנצשעק דאלקא און דער זעלבסט־פערוואלטונגס־אינספעקטאר פאר לאדזער פאוויאט, ה' גזשיבאווסקי. די שאנסען פון דעם ה' גזשיבאווסקי זענען זיכערע.

(א) אין קאנסטאנטין האט די גרעסטע שאנסען געוועהלט צו ווערען אלס בורמיסטש, דער ארויסגע־שטעלטער קאנדידאט, רעזערוו־מאיאר בראקהאוזען.

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
דאפעלטער שלאגער־פראגראם:
— I —
„די פרויען אין זייער לעבען"
(Wielka gra)
אין די הויפטראלען:
Marie BELL i Ryszard WILM
— II —
פיקאנטע קאמעדיע, וואס האט ענטציקט די גאנצע וועלט
„דאס געשיקטע מיידעל"
אין די הויפט־ראלען:
Sylvia Sidney i Fr. March
אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

איינשרייבונגען פון נייע סטו־דענטן אויפ׳ן ירושלים׳ער אוני־ווערזיטעט צום יאהר 1935-36

די געזעלשאפט „פריינד פון דער העברעאי־שער“ אוניווערזיטעט אין ירושלים מעלדעט אלע פעראינטערעסירטע, אז פון אקאדעמישען יאהר 1935—36 וועט אלע קאנדידאטען אויפ׳ן אוני־ווערזיטעט פערפליכטען די קענטניש פון דער העב־רעאישער שפראך. אלע קאנדידאטען וועלען פאר׳ן ארויספאהר בצליגען דעם עקזאמען פון דער העב־רעאישער שפראך פאר דער עקזאמינאציאנס־קאמיסיע פון דער געזעלשאפט.

אלע פרטים בנוגע די טערמינען פון די עק־זאמענס און עקזאמינאציאנס־קאמיסיעס וועלען גע־מאלדען ווערען אין דער פרעסע צו דער געהעריגער צייט.

דאס פראגראם נעהמט ארום:

1) קענטניש פון דער העברעאישער שפראך אין ווארט. (אויפ׳ן יסוד פון געשפרעך מיט׳ן קאנדידאט)

2) קענטניש פון דער העברעאישער שפראך אין שריפט. (10 מינוטיגעס דיקטאט פון א דורכ־שניטליכען טעקסט).

3) פערשטעהן א וויסענשאפטליכען העברעאי־שען טעקסט.

פון עקזאמען וועלען בעפרייט ווערען אלע אבי־טוריענטען, פון ריין־העברעאישע שולען און סעמי־נאריעס, אויסערדעם קענען בעפרייט ווערען די אבי־טוריענטען פון אוטראקוויסטישע העברעאיש־פוי־לישע גימנאזיעס, אויב זיי בעזיצען מאטורא־צייג־נישען פון די העברעאישע געגענשטענדען, אין פאל ווען די עקזאמינאציאנס־קאמיסיע וועט דער אנ־געגעבענער שולע אנערקענען די רעכט צו בעפרייען פון עקזאמען.

צוליב דעם אויבענדערמאהנטען אין געוואונשען אז אלע קאנדידאטען, וועלכע בעהערשען נישט ווי געהעריג די העברעאישע שפראך זאלען שוין איצט פערפולקאמען זייערע קענטענישען.

אוועקגעפאלען פון הונגער

(א) אויף וואדני־רינעק איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג די 52־יעהריגע סטאניסלא־ווא מיעטשיק — א היימלאזע.

מ׳האט זי אפגעפיהרט אין א לעטשניצע.

געבורטען איז גאס

(א) געהענדיג אויף דזשעזשינער גאס, האט די 31־יעהריגע טויבע טאבער (פון ווארשא, גענ־שע 77) זיך אויסגעגליטשט און פלוצים בעקומען געבורט־וועהען.

פאגאטאוויע האט זי מיט׳ן נייע־געבוירענעם קינד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף זגערושע 7, נעבען פאליצײ־קאמי־סאריאט, האט פלוצים בעקומען געבורט־וועהען א געוויסע ה. בטאביבא פלוטע. מ׳האט זי אפגעפיהרט אין דער קימפעטארין־קליניק.

„ערליכע גנבים“ אין „פילהארמאניע“

היינט, מאנטאג, 9,15 אוונט ווערט געשפילט צום 6־טען מאל די שטארק־אויסגענומענע טראגי־קאמעדיע פון קאלמאנאוויטש „די ערליכע גנבים“. די פרייזען זענען פאפולערע: פון 50 גר. ביז 1 זל.

די דירעקציע בעט אונז אויפמערקזאם צו מא־כען, אז די ווארשאווער גאסטראלען־טרופע שפילט נאך אין לאדז עטליכע טעג.

גרויסע קאנפערענץ וועגן כאלופניקעס

קומט היינט פאר אין ארבייטס-מיניסטעריום

פון לאדז פאהרט צו דער קאנפערענץ אדוו. ווייצמאן

די דעפיניציע פון א כאלופניק איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען, דער בעגריף כא־לופניק ווערט פערשידענארטיג פערשטאנען און פערשידענע אינסטאנצען האבען פערשידענע מיי־נונגען וועגען דעם, כדי איינמאל פאר אלעמאל דעם ענין צו רעגולירען, האט דאס ארבייטס־מיניסטעריום אויף היינט צונויפגערופען קיין ווארשא א גרויסע קאנפערענץ מיט׳ן אנטייל פון אלע פער־אינטערעסירטע צדדים וועגען דעפינירען דעם בע־גריף — כאלופניק.

די לאדזער יודישע כאלופניקעס האבען אויך בעקומען אנ׳איינלאדונג צו דער דאזיגער קאנפע־רענץ. מיט׳ן רעכט צו דעלעגירען א פארשטעהער, די כאלופניקעס־פעראיינען האבען בעשלאסען צו דעלעגירען אויף דער קאנפערענץ אלס זייער פאר־שטעהער ראטמאן אדוו. ווייצמאן, וועלכער פאהרט היינט ארויס קיין ווארשא.

דער טרויער = אוונט געווידמעט דעם אנדענק פון ד״ר צמח שאבאד

ארגאניזירט דורך דעם לאדזער „טאז“

אין לאקאל פון „בני-ברית“ האט די לאדזער אפטיילונג פון „טאז“ איינגעארדענט א טרויער־אוונט געווידמעט דעם אנדענק פון איינעם פון די טעטיגסטע מיטארבייטער אויף דעם געביט, דעם פערשטארבענעם ד״ר צמח שאבאד פון ווילנא.

צו דעם פייערליכען טרויער־אוונט זענען געקומען אנגעזעהענע כלל־טוער, דאקטוירים און מיטגלידער פון „טאז“.

דעם אוונט האט געעפענט דער פארזיצער פון „טאז“, ד״ר שוויג, וועלכער האט פארגעלעגט צו בעעהרען דעם אנדענק פון נפטר.

דאן האלט ד״ר מ. וואלפסאן אנ׳אויספיהר־ליכען רעפעראט וועגן דעם לעבען און שאפען פון ד״ר צמח שאבאד, ער האט כאראקטעריזירט דעם פערשטארבענעם אלס דאקטאר, יוד און געזעלשאפטליכען טוער, זיין ארבייט פאר די יודי־שע פאלקסמאסען פון דער פריהעסטער יוגענד פון פערשטארבענעם ביז די לעצטע טעג פון זיין לעבען.

דאן האט א קאנצערט שטרייך־קווארטעט געשפילט עטליכע ענטשפרעכענדע קאמפאזיציעס.

און ד״ר ל. שיפמאן האט אין א גלענצענדער רעדע אויפגעפאדערט צו שטיצען די ירושה, וועל־כע דער פערשטארבענער האט איבערגעלאזען ווי „טאז“, „יווא“ און דעם זשורנאל „פאלקס-געזונד“.

מיט א זעהר פייערליכער שטימונג איז דער אוונט געשלאסען געווארען.

געעפענט בארטשינסקי׳ס בילדער־אויסשטעלונג

נעכטען, 12 פייטאג, איז אין לאקאל פון „בני־ברית“ פייערליך געעפענט געווארען די בילדער־אויסשטעלונג פון דעם בערימטען קינסטלער העניך בארטשינסקי.

צו דער דערעפענונג איז געקומען א גרויסער עולם פערעהרער פון קינסטלער און קינסט־מבינים, וועלכע האבען זיך ענטציקט מיט די בילד שאפונגען פון בארטשינסקי׳ן.

עס זענען אויסגעשטעלט געווארען 30 גרויסע געמעלדען, און זעהר פיל אקווארעלען און צייכנונ־גען, וואס דער קינסטלער האט געשאפען אין דעם לעצטען יאהר, און אין וועלכע עס איז שוין צו מערקען די שטימונגען פון לאדז...

אזוי למשל איז גלייך אויפ׳ן ארט פערקויפט געווארען דאס גרויסע געמעל א. נ. „גאסען־זינגער“, וואס אילוסטרירט, קאן מען זאגען, צום בעסטען די לאדזער ווירקליכקייט...

אויף דער אויסשטעלונג געפינען זיך אייניגע ווערק, וואס שמירען צו צו זיך די אויפמערקזאמקייט פון די צוקוקער און מאכען א טיפען איינדרוק דורך זייער פארם און אינהאלט. אין איטליכען פון זיי פיהלט זיך די רייפע מייסטער־שאפט פון בארטשינ־סקי׳ן, וועלכער איז שוין אין זיינע יונגסטע יאהרען געווען בעקאנט אלס זעלטענער צייכנער און קא־לאריסט.

עס איז זיכער, אז אויך די איצטיגע אויסשטעלונג זיינע וועט האבען דעם גרעסטען דערפאלג.

ווייסע וואכען אין „קאנסום“ צוליב דער אונגעוועהנליכער פרעקווענץ—פערלענגערט

דער געוואג בעקאנטער אומזאץ ווי אויך די מאסען־פרעקווענץ פון די בעזוכער אין איינציגען אין אונזער שטאט וואַרען־הויז „קאנסום“ ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור, ראקיטשינער 54, צופאהר מיט טראמוואיען 10 און 6 דיענען אלס בעווייז פון דער גרויסער פאפולאריטעט פון „קאנסום“. צוליב דער ענערגיע פון דער דירעקציע, האבען די ווייסע וואכען, בעת וועלכע ס׳ווערען פערקויפט דאמען און הערען־וועש, איבערציג, טיש־בעדעק צו אונ־געוועהנליך בילליגע פרייזען, דעם גרעסטען ער־פאלג:

צוליב דער ריזיגער פרעקווענץ זענען די ווייסע וואכען געווארען פערלענגערט. אין אינטערעס פון יעדער איינציגער בעל־הבית׳טע און אויסצו־נוצען די גינסטיגע געלעגענהייט און צו בעזוכען דעם „קאנסום“ ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור.

ראדיא=ווינקעל

איינגעפיהרט טעלעוויזיע אין ענגלאנד

דער ענגלישער פאסט־מיניסטער סער קינגסליי־וואוד האט געמאלדען אז אין סוף פעברואר וועט געלאזען ווערען אין גאנג די ערשטע טעלעוויזיע־סטאציע אין ענגלאנד פארן געברויך פון דער בעפעל קערונג.

די דאזיגע ידיעה האט געמאכט א רעש ביי די ענגלישע מיליאנען ראדיא־הערערס און צו דער ער־עפנונג פון דער ערשטער טעלעוויזיע־סטאציע גרייטען זיך צו די ראדיא־הערער מיט אונגעדולד. אין די ראדיא־געשעפטען הערשט איצט אנ׳אויסערגע־וועהנליכער גערדאנג. מען רייסט די טעלעוויזיע־אפא־ראטען ממש פון די הענט ארויס, נישט געקוקט דער־רויף, וואס די אפאראטען זענען נאך גענוג טייער.

דער עקראן, אויף וועלכען עס וועלען זיך בע־וויזען די בעוועגליכע בילדער, האט די גרויס פון 20×15 צ. מ. פון דעם איז צו זעהן, אז דער עק־ראן איז נישט איבעריג גרויס און די בילדער, וואס וועלען ארויסקומען אויף איהם, וועלען זיין גענוג קליין.

דאס פראגראם וועט זיין א גאנץ־פערשידענאר־טיגעס, גענוי צוגעפאסט צום ראדיא־פראגראם אין דער זעלבער צייט. מען וועט זעהן פערשידענע רע־ווים פילמען א. אז. וו. עס וועלען אויך געוויזען ווערען ספעציעלע בילדער פון טעאטערס און זאלען, אין וועלכע עס וועלען פארקומען וויכטיגע פאליטי־שע געשעהענישען. זיצענדיג ביי זיך אין צימער, וועלען די איינוואוינער פון לאנדאן קענען זעהן און הערען מאקדאנאלד׳ן אדער לאיד דזשארזש׳ן, מען וועט זיין אנוועזענד ביי די גאלא־פארשטעלונגען אדער נאכפאלגען דעם פערלויף פון א מעטש אין אלבערט־האל. עס ווערען אויך גענומען אין אכט צו טראנסמיטירען סצענעס אונטער פרייען הימעל. מען וועט זעהן דעם פינאל פון די פערד־געיעגען אין „דערבי“, עפסאם און באקס־מעטשען אין ווייט־סיטי.

מיניסטער קינגסליי־וואוד האט אויך בערוהיגט די, וואס האבען מורא געקראגען, אז די טעלעוויזיע זאל נישט ארויסגעבען אמאל סודות פון די פריוואַ־טע שטובען. אלזא, די טעלעוויזיע בעדראהט כלל נישט גריוואטע סודות און איז בלויז אנ׳ערנסטע געפאהר פאר דער פרעסע, טעאטער און קינא.

די ענגלישע פרעסע דריקט אוים די מיינונג, אז די ענטוויקלונג פון טעלעוויזיע וועט געהן אונגע־הויער שנעל פאראוים, און וועט מאכען די גרעסטע איבערקעהרעניש אין אונזער לעבען, פיל גרעסער ווי פון אלע ביז־איצטיגע ערפינדונגען.

„ראזמאיטאשטשי“=טעאטער

היינט גרויסע פארשטעלונג מיט אלעקסאנדער גראנאך

היינט, 9,30 אוונט ווערט געגעבען דער גרויסער שלאגער פון אלטער קאצישנע „וועלט־גע־וויסען“ מיט אלעקסאנדער גראנאך אין דער הויפטראָ־לע. יעדען טאג אין דאס טעאטער איבערפולט אי־בער די ברעגעס.

פרייזען פון די בילעטען שפאט־ביליגע: אלע בילעטען אין פארטער נאר 1 זל.

ר. איזראעל

דער בערזען=סוחר

130

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

— געוויס איז דער פערהער שוין פערענדיגט, האט דזשאן געזאגט, איך האב דאך שוין מודה געווען און וואס דארפט איהר דען מעהר? אבער איהר מיסטער אינספעקטאר וועט קיינמאל שוין מעהר נישט קענען בערוהיגען אייער געוויסען, ווייל איך גיב אייך שוין איצט אריין דעם ספק, אז מיט אזוי אוועקשטעלען דעם גאנצען ענין שטעלט איהר אוים אויפ׳ן געפאהר צוויי נישט אינגאנצען שול־דיגע מענשען, וועלכע קענען, און וועלען וואהר־שיינליך פערמשפט ווערען צום טוים.

דער אינספעקטאר האט זיך אזש אנגעכאפט פאר׳ן קאפ.

— וואס האבען זיי זיך אנגעשעפט אין איהם? וואס האבען זיי אלע מיטאמאל אנגעהויבען צו פילאזאפירען? נישט אנדערש ווי סיי די פרוי רובין און סיי דזשאן קיסטער זענען משוגע גע־ווארען אויף דעם פונקט. מיטאמאל זענען זיי גע־ווארען אידעאליסטען, מאדערנע מענשען קענען זיך אין נאמען פון עפים א אידעאל, דאס איז די מאדערנע לעהרע, פון וועלכער איך האלט אינגאנצען נישט, אזא לעהרע בריינגט נאר דערצו, אז א פער־ברעכער זאל זיך אויסקלויבען א פעטריאטיזונג און פרובען זיך ארויסצודרעהען פון זייערע מעשים.

— אפשר וועט איהר מיך שוין אמאל אפ־לאזען מיט אייער פילאזאפיע, איך האב עס שוין גענוג, שוין איבערן האלז און וועגען מיין געוויסען זאלט איהר נישט זאָרגען, איך וועל מיר מיט כוחן

געוויסען אנ׳עצה געבען, אט זעהט דא דעם שטויס צייטונגען, אין יעדער פון זיי איז פיל מיט לויב־געזאנגען אויף מיין חשבון. אלע הויבען מיך ביז אין הימעל אריין און דאנקען וואס איך האב אויסגע־ריוט לאנדאן פון אזעלכע ציניש פערברעכער.

— ווי ס׳זעהט אויס און די פרוי רובין, נישט אמת? פון די דאזיגע באנדיטען האט איהר בעפרייט לאנדאן, דערפאר וועט איהר בעקומען א העכערען פאסטען, געוויס וועט איהר ווערען אינספעקטאר איבער דער גאנצער ענגלישער פאליציי. די ביזיגע פעאמטע וועלען אייך מאכען א באנקעט און די טורמעס וועלען אנגעפילט ווערען מיט נייע פער־ברעכער, וועלכע וועלען אויסגעהאלטען ווערען דורך דער רעגירונג פון די שטייערען וואס זי נעהמט ביי די ארימע בירגער, אויב שוין אויסהאלטען, וואלט דאך גלייכער געווען, אז מ׳זאל די דאזיגע פערברעכער אויסהאלטען אין שפיטאל, ס׳וואלט אויך נישט מעהר געקאסט און דער ערפאלג וואלט גע־ווען א גרעסערער.

— פארוואס נישט אין לוקסוס־האטעלען, און פענסיאנאטען, אויף דער ריוויערע, פארוואס גראד אין די שפיטאלען, זיי זענען דאך נישט קראנק...

— אט דאס איז דאס אומגליק וואס איהר פערשטעהט גארנישט, אזוי ווי איך האב גארנישט פערשטאנען ווען איך בין געקראכען כסדר אויף דער לייטער פון קאריערע ביז איך בין געקומען צו דעם פאסטען, וועלכען איך האב פערנומען ביז

צו דער לעצטער מינוט פאר מיין ארעסט, איך האב אויך גארנישט דערפון פערשטאנען ביז איך האב אנגעהויבען אליין צו טראכטען.

— וועגען וואס האט איהר דאס געטראכט, האט דער אינספעקטאר געפרעגט, און איך זיין שטערן זענען אויסטערטע קנייטשען פון ערנסטקייט און זארג.

— ביז איך האב אנגעהויבען צו טראכטען וועגען דעם מהות פון אונזער ארבייט, איך האב זיך געשטעלט די פראגע: וואס טון מיר, צו וואס שטרע־בען מיר ווען מיר יאגען זיך נאך פערברעכער, ווען מיר פאנגען אוים זייערע פערברעכענס, דער ארעסט און דאס פסק־משפטען פון א פערברעכער טאר דאך נישט זיין קיין ציל פאר זיך. דאס קען זיין נאר העכסטענס א מיטעל פון דעם ציל, דער ציל איז דאך דאס אויסבעסערען די וועלט, אויסמיידען גרויזאמקייטען, פערמיהען זיך, אז די צאהל פערברעכענס זאלען פערקלענערט ווערען.

— ניין, איהר האט א טעות, האט דער אינס־פעקטאר געזאגט, א ייגלאנד־יארד איז אן אנ׳ערנסטער דיסקוסיע מיט דזשאן און כמעט פערגעסען דער ערשטער אז דזשאן איז אנ׳ארעסטאנט, איהר האט א טעות דזשאן, אויב איהר האלט דאס ארעסטירען און פער־משפטען פערברעכער נאר אלס מיטעל און נישט קיין ציל, דאן זוכען מיר דעם ציל, די אויפגאבע פון דער פאליציי איז נישט מעהר ווי צו ארעסטירען וועגען איבעריגע קען מען דיסקוסירען און לעהר־אנשטאלטען; העלערע אהער בידריגערע.

— ניין, דאס האט איהר א טעות, אינספעקטאר אין אינסטאנץ אין דעם ענין פון גערעכטיגקייט טאר נישט זיין אפגעטיילט פון דעם צוזיטען, ס׳קען נישט געמאלט זיין אין דער היגיענט קיין אויסער נאמע ארבייט, דער דאזיגער בנין הארף זיין אזוי גע־בויט און ארגאניזירט, אז יעדער טייל זאל געווענדעט זיין צו דעם זעלבען אלגעמיינעם ציל. דעם העכ־סטען אויסדרוק פון גערעכטיגקייט ביי אייך אין דאס

געריכט, דאס אומאפהענגיגע מיט גארנישט גע־בונדענע געריכט, אבער וואס פארא געריכט בעהמט איבער פון דער פאליציי טויט־געשריבענע פאפירען דריגט און זיי גארנישט אריין נאר לייענט די מע־כאניש און ציהט דערפון ארויס די געהעריגע קאנ־סעקווענצען און דערזעלבער צייט ווען די פאליציי איז אויך נישט אריינגעדרונגען אין די מאטיווען פון דעם פערברעכען און דעם ענין אויך גאנץ מעכאניש ערלעדיגט.

— אויב מ׳זאל די פראגע אוועקשטעלען אזוי ווי איהר ווילט דאס וואלט מען אויף אונזערע פאסטענס נישט געדארפט צונעהמען קיין אויסגע־שולטע און אויסגעבילדעטע פאליציאנטען, נאר גע־לערנטע, אוניווערזיטעטס־פראפעסארען און פסי־כאלאגען, יעהען איינציגען פערברעכער וואלטען מיר געמוזט איבערגעבען אין די הענד פון אזא אליין, האלב־משוגענעם פסיכיאטאר און ער וואלט שוין געוועזן דער ענדגילטיגער פוסק, מיר וואל־טען קיינמאל נישט געקענט פערמשפטען אפילו דעם ערגסטען מיין פערברעכער. ביי אונז אין ביורא וואלט מען געראפט אוועקשטעלען שול־בענק און מיר וואלטען זיך געבען זיי אוועקגעזעצט און אנ־געהויבען פון א.ב.ג, און אזוי ווייטער.

— געוויס בין איך אין דער מיינונג, אז איהר דארפט אלע זיך ערשט אנהויבען צו לער־נען ווי אזוי צו ווערען א פאליציא־מאן און די שול־באנק וואלט אפילו אייך אליין, מיסטער אינ־ספעקטאר, גאר צונוץ קומען.

— צו שפעט, צו שפעט האט דער אינספעקטאר אירא׳ניש געשמייכעלט, איך בין שוין צו אלט דערצו און האב מעהר קיין חשק נישט, ס׳איז א פשוטער שכל, האסט געהרגעט, ערמארדעט, געגנבעט, געשווינדעלט, שאנטאזשירט, גענארט מוזט די בע־קומען זיין פערדינטע שטראף, קיין שום מאטיוען קענען דא נישט שפילען קיין גרויסע ראָל.

(פארטזעצונג קומט)

ספארט-בעוועגונג

דאס ענטגילטיגע פראגראם פון דער צווייטער מכביאדע.

די צענטראלע פון וועלט-פערבאנד „מכבי", וועלכע געפינט זיך איצט אין תל-אביב, טיילט אונז מיט, אז דאס פראגראם פון די צווייטע מכביאדע איז ענדגילטיג פעסטגעשטעלט געווארן לויט פאלגענדען סדר:

מאנטאג דעם 1 אפריל — דאס פערטיילען די לעגיטימאציעס פאר די אנטיילנעמער, גענעראל-פראבע פון די פריי-איבונגען פון מכבי-הצעיר. אין אווענד פייערליכע אויפנאהמע פאר די אנטיילנע-מער און געסט דורך דער זעלבסטפערוואלטונג פון תל-אביב, און צום סוף א צוזאמענפאהר פון אלע ריכטער.

דינסטאג דעם 2-טען אפריל — דורכמארש פון אלע אנטיילנעמער איבער די גאסען פון תל-אביב.

נאכמיטאג די ערעפנונגס-צערעמאניע אויפ'ן סטאדיאן. די פעסט-רעדע געהאלטען דורכ'ן פרע-זידענט פון וועלט-פערבאנד „מכבי", לארד מעל-טשעט, דאן וועלען אנטיילנעמער אפגעבען די יודי-שע אלימפישע שבועה און דער כאר וועט זינגען ברוכים הבאים.

נאך דער אפיציעלער איינלייטונג וועלען זיך אנ-הויבען די פריי-איבונגען פון „מכבי-הצעיר", לייכט אטלעטישע פערמעסטונגען און מייסטערשאפטס-קאמפען פון האנדבאל. אין אווענד האלב-פינאלען אין באקס, רינג-קאמפען, שווער-אטלעטיק, פעכטען און פינג-פאנג.

מיטוואך דעם 3-טען אפריל — לייכט-אטלעטיק און טורנען אויף מכשירים. נאכמיטאג: לייכט-אט-לעטיק און פוטבאל, טעניס, האקעי און האנדבאל. אין אווענד די מייסטערשאפטען פון באקס, שווער-אטלעטיק, פעכטען און פינג-פאנג.

דאנערשטאג דעם 4-טען אפריל: צעהן-קאמף, פינף-קאמף; נאכמיטאג — לייכט-אטלעטיק, פוט-באל, טענים, נעץ-באל און האנד-באל. אין אווענד פייערליכע פארשטעלונג פון „הבימה" און די פי-נאלען אין באקס און שווער-אטלעטיק.

פרייטאג דעם 5-טען אפריל: פינאלען פון צעהן-און פינף-קאמף, פינאל פון 1500 מעטער-לויף מע-נער און 800 מעטער פאר פרויען, פינאלען אין פוט-באל, האנד, נעץ און קויש-באל.

שבת דעם 6-טען אפריל טרעפען זיך אלע אנ-טיילנעמער אין דער גרויסער סינאגאגע. אין אווענד א גרויסער ראוט מיט ספעציעלע ספארט-נומערן. אין פאוויליאן פון תוצרת-הארץ.

זונטאג דעם 7-טען אפריל פארמיטאג גענעראל-פראבע פון פרייע איבונגען. נאכמיטאג: פרייע אי-בונגען פינאלען און ענדע צערעמאניע. אין אווענד פרייזען-פערטיילונג.

מאנטאג דעם 8-טען אפריל אויספלוג נאך חיפה, אין אווענד אנ'אויפנאהמע דורך דער שטאט-פערוואל-טונג אין חיפה.

דינסטאג דעם 9-טען און מיטוואך דעם 10-טען אפריל: שווימען און וואסער-באל קאמפען אין חיפה.

* * *

די בעקאנטע האלענדישע וועלט-מייסטערין און שווימערין פרל. ווילי דען אודען האט צוגעזאגט איהר אנטייל אין דער מכביאדע ביי די שווים-קאנ-קורענצען. פרל. ווילי איז א מיטגליד פון „מכבי" אין האלאנד.

— דער יודישער ספארט-קלוב אין באמבאי (אינדיען), וועלכער איז דער מייסטער פון אינדיען, האט געמאלדען זיין אנטייל אין דער מכביאדע און די האקעי-קאנקורענצען.

אויך האבען צוגעזאגט זייער אנטייל די ה"ה גאלדשמיט פון דער שווייץ און קאהן פון עגיפטען, ביידע מייסטער פון 100 מעטער-לויף (10.8 סע-קונדען).

— אין דער צייט פון דער מכביאדע וועט אין תל-אביב פארקומען א שאך-טורניר מיט דער בעטיי-ליגונג פון די יודישע שאך-שפילער די ה"ה ניעמ-צאוויטש, פלאהר, רובינשטיין, ליליענטאל א. א.

דער טורניר וועט פארקומען אויפ'ן סטאדיאן מיט לעבעדיגע פיגורען.

— פון לאדזער קרייז-פערבאנד „מכבי" וועלען זיך בעטייליגען 4 שפילערינס אין קויש-באל, אין שווער-אטלעטיק און אין פוסבאל.

פון לאדז פאהרט ארויס צו דער מכביאדע אנ'-עקספעדיציע פון 30 פערזאן מיט'ן פרעזעס דיר. ד"ר ז. עלענבערג בראש. זיי אלע וועלען אנטיילנעמען אין דער דעפילאדע.

פון לאדזער קרייז פערבאנד „מכבי"

אין שייכות מיט דער צווייטער מכביאדע אין תל-אביב האט די עקזעקוטיווע פון לאדזער קרייז פערבאנד „מכבי" בעשלאסען אויסנוצען די צייט פון 1-טען ביז דעם 10-טען אפריל, ווען עס קומט פאר אין תל-אביב די צווייטע מכביאדע צו פראק-לאמירען אלס וואך פאר פראפאגאנדע פאר דער אידעאלאגיע פון מכבי, כדי צו ווערבירען נייע מיט-גלידער און סימפאטיקער פאר דער אידעע פון פי-זישער רענעסאנס-בעוועגונג ביי יודען.

צו דעם צוועק איז בעשלאסען געווארען איינצו-ארדנען אין לאדז אינם טאג פון דער דערעפנונג פון דער מכביאדע א גרויסע אקאדעמיע פערבונדען מיט טורן-פארפיהרונגען מיט דער בעטייליגונג פון די לאדזער יודישע ספארט-קלובען ווי אויך פון די ספארט-קלובען פון דער פראווינץ.

אין לאדז האט זיך שוין געשאפען א גרויסער קאמיטעט פון בעקאנטע געזעלשאפטליכע און ספארט-טוער, וועלכע וועלען איבערנעמען דעם פראטעקטאראט פון דער אימפרעזע.

אויך אין גאנצען לאדזער קרייז וועלען אין דער צייט פון דער מכביאדע וואך פארקומען אקאדע-מיעס פערבונדען מיט ספארט-אימפרעזען.

די רעפעראטען פון ספארט און פראפאגאנדע האבען שוין ארויסגעשיקט די נויטיגע אינסטרוק-ציעס און צירקולארען צו די פראווינציאנעלע קלו-בען.

די גאנצע הכנסה פון די דערמאנטע אימפרעזען זענען בעשטימט פאר כפר המכבי.

צו דער אימפרעזע וועט אויך ארויסגעגעבען ווע-רען אנ'איינמאליגע אויסגאבע געווידמעט די אינ-טערעסען פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג.

נייע פערוואלטונג פון לאדזער „מכבי"

שבת אווענד איז אין אייגענעם לאקאל, אוגוסטוו פארזיץ פון אדוו. אפטערגוט פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון לאדזער „מכבי".

נאכדעם, ווי ס'איז אפגעגעבען געווארען א בעריכט פון דער טעטיגקייט און דער פערוואלטונג איז אויסגעדרוקט געווארען אבסאלוטאריום איז געוועהלט געווארען פאלגענדע פערוואלטונג:

פרעזעס — אדוו. שטרויך, וויצע-פרעזעסען: איגנאצי פרישמאן און אפל. יאקאבסאן, סעקרע-טאר — יאטשמיעננים, קאסיר — אינזש. באדזע-אווסקי, פערטרעטער — לוריא. פערוו. מיטגלי-דער: מגר. נעכעמקעס-לעבענבוים און ליבראך. פארזיצער פון דער רעווידיר-קאמיסיע: אדוו. אפטערגוט.

כדאי צו בעמערקען, אז אין דער ניי גע-וועהלטער פערוואלטונג איז נישט אריין דער גריג-דער און לאנג-יעהריגער וויצע-פרעזעס פון „מכבי" אינזש. בערנארד וויינבערג. אינזש. וויינבערג האט ביז איצט פיל געלייסטעט און האט גרויסע פער-דינסטען פארן לאדזער „מכבי", זיין רעזיגנאציע ווערט מאטיווירט מיט מאנגעל אין צייט.

טויט-פאל בעת א באקס-טרעניגג אין קאליש

אין א קאלישער ספארט-פעראיין האט די טעג בעת א באקס-טרעניגג פאסירט אנ'אומגליקס פאל, וועלכער האט זיך פערענדיגט מיטן טויט. עס האבען געאיבט 2 באקסער סטאניסלאוו פאוולאק און משעסלאוו אנטאניאק. אין א געוויסען מאמענט איז אנטאניאק, נאך א קלאפ פון געגנער, געפאלען אויף די ברעטער און מ'האט געמיינט, אז ער איז „ק.א." מ'האט אנטאניאק'ן געוואלט צוריקברענגען צום בעוואוסטזיין, אבער דאס האט זיך נישט איינגעגעבען און דער ארויסגערופענער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון אנטאניאק'ן.

אויך אין פאביאניץ — א שווערער פאל

אויפן סטאדיאן פון „קרושע-ענדער" אין פאביאניץ האט זיך געאיבט אין ווארפען מיט א דיסק דער ספארטלער בראניסלאוו קאך. בעת'ן טרע-נירען האט קאך געווארפען מיט א דיסק און גע-טראפען אין קאפ די ספארטלערין העלענע יאניטש, זי איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט גע-ווארען אין שפיטאל.

לעמבערג איז בעסער ווי קראקא אין פינג-פאנג

אין לעמבערג איז פארגעקומען א צווישען שטאטישער מעטש אין פינג פאנג צווישען לעמ-בערג און קראקא וועגען בעכער פון רעד כאשנער.

געזיגט האט לעמבערג אין פערהעלטניש פון 3:4.

באקס

„ווארטא" — „סקאדרא" 6:10
„מכבי" — „קויאוויא" 6:10

אין ווארשא זענען נעכטען פארגעקומען צוויי באקס-מעטשען צווישען „ווארטא" פון פויזען מיט דער ווארשאווער „סקאדרא" און צווישען דער באקס-רעפרעזענטאנץ פון וועלט-פערבאנד „מכבי" און „קויאווא" פון אינאווראצלאוו. ביידע מעטשען האבען זיך פערענדיגט צו 6:10.

די טעכנישע רעזולטאטען זענען געווען פאל-גענדע:

„ווארטא"—„סקאדרא"

1) טשארטעק האט בעזיגט קאזשיאלעק'ן.
2) סאבקאוויאק האט בעזיגט מאטשקא.
3) דער קאמף קאזלאווסקי-ראגאלסקי האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט.
4) אויך דער קאמף שיפינסקי בענקאווסקי איז געבליבען אהן רעזולטאט.
5) סעווערינאק האט בעזיגט אניאלא'ן.
6) דער אויסגאנג פון קאמף מאיכזשיצקי-פיפאר-סקי האט ארויסגערופען א גרויסען סקאנדאל. דער קאמף איז געווען א גלייכער און דער ריכטער האט אויך ערקלערט דעם קאמף אלס רעמי. שפעטער אבער האט ער געביטען דעם אורטייל און אנערקענט אלס זיגער מאיכזשיצקי'ן. דאס האט ארויסגערופען א גרויסען שטורם צווישען פובליקום, אזוי, אז די ווייטערדיגע קאמפען האבען ערשט זיך אנגעהויבען מיט א פערשפעטיגונג. אין די ווייטערדיגע קאמפען האט שימורא בעזיגט וואזשניאק'ן און פילאט גאר-סטעצקי — ביידע דורך „ק. א."

„מכבי—קויאוויא"

ווילענדיג אויספרובירען די כחות פון דער פוי-לישער באקס-רעפרעזענטאנץ אויף דער „מכביאדע" האט דער „מכבי" פערבאנד ארויסגעשטעלט די רעפרעזענטאנץ געגען די אינאווראצלאווקער מאנ-שאפט פון „קויאוויא".

די „מכבי"-מאנשאפט איז געווען אנ'אפגע-שוואכטע, מחמת דעם, וואס ס'האבען געפעהלט בארנשטיין און פילניק. די בעזונדערע קאמפען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

1) לאדא — בירנבוים, געזיגט האט בירנבוים.
2) שיראק האט פערשפילט צו ראגאווסקי'ן.
3) נוישטאט האט בעזיגט אין דער צווייטער רונ-דע דורך א „ק. א." טוכאווסקי'ן.
4) נינדער האט פערשפילט ביי מראזאווסקי'ן.
5) דער קאמף צווישען ראדאמסקי'ן און שטראוס'ן האט זיך פערענדיגט אהן רעזולטאט.
6) לעוואנדאווסקי האט בעזיגט פילנעם פער-טרעטער — פוקס'ן.
7) זשיעלינסקי האט בעזיגט שטאל'ן.
8) דער קאמף יוזשקאוויאק — נוידינג האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט.

אוף ביידע מעטשען איז געווען רדיכטער דער פוילישער פערבאנדס-קאפיטאן צענדראווסקי.

ראטהאלץ האט נעכטען נישט געקעמפט

בעת'ן נעכטיגען באקס-מעטש צווישען „מכבי" און „קויאוויא" האט אויסערן פראגראם געזאלט פארקומען א קאמף צווישען ראטהאלצ'ן און ראזענ-בלום'ען פון „מכבי". אויפ'ן דאזיגען קאמף האט געגעבען זיין הסכמה דער פרעזעס פון דער ווארשא-ווער „גוויאזדא", דאגעגען די פערוואלטונג פון „גוויאזדא" האט זיך ענטגעגענגעשטעלט און ראט-האלץ האט נישט געקעמפט.

„באקאל" (פויזען) — „גריף" (טוירען) 48:
„רוך" — טעניס-בארוסיא (בערלין) 1:3

אין שלעזיען (וויעלקע הידוקי) איז נעכטען פאר געקומען א פוסבאל-מעטש צווישען פוילישען מייס-טער „רוך" און דער בערלינער מאנשאפט „טענים-בארוסיא". די דייטשע מאנשאפט האט געליטען א מפלה אין פערהעלטניש פון 1:3.

א לאדזער יוד זיגט אין פעכטע-קאמפען אין ווארשא

אין ווארשא זענען נעכטען פארגעקומען אל-פוילישע מייסטערשאפטען אין פעכטען אין שפאדעס קאנקורענץ האט געזיגט קאנטאר (א יוד) פון לאד-זער „ו. ק. ס.".

פוילישע מייסטערשאפט אין נעץ-באל

אין פויזען זענען פארגעקומען די פוילישע מיים טערשאפטען אין נעץ-באל (פרויען).

ס'ערשטע ארט האט פערנומען די מאנשאפט פון ווארשאווער „א. ז. ס.". ס'צווייטע ארט די מאנשאפט פון לעמבערגער „א. ז. ס.", דאס דריטע ארט האט פערנומען „י. מ. ק. א." — קראקא.

די לאדזער מאנשאפט „ה. ק. ס." האט פערנו-מען דאס פירטע ארט.

ערשטער באקסער-טריט אין לאדז

אין לאדז איז אין פערלויף פון די לעצטע טעג פארגעקומען דער ערשטער באקסער טריט. אין די קאמפען האבען זיך בעטייליגט ארום 40 ארעפטען פון באקסער-ספארט.

די קאמפען זענען געשטאנען אויף א זעהר נידריגער מדרגה. אין די פינאלען האבען געזיגט:

אין פליגען-וואג — ראטמאן (הכח).
אין האהן-וואג — קודזשיק (י.ק.פ.).
אין פעדערן-וואג — אשעצקי (י.ק.פ.).
אין דער לייכטער-וואג — מישעצקי (גייער).
אין האלב-מיטעל-וואג זענען ביידע געגנער דיס-קוואליפיצירט געווארען.
אין דער מיטעל-וואג האט ס'ערשטע ארט פער-נומען מאלקאש (גייער)
אין שווערער וואג זשימינסקי (י.ק.פ.)

פוסבאל-שפילער איז נאך קאלט...

נעכטען האבען געזאלט פארקומען צוויי פוס-באל-מעטשען צווישען „ו. ק. ס." „ווימא" און „טור-ריסטען"—„מכבי". אין דער לעצטער מינוט זענען ביידע מעטשען אפגערופען געווארען.

טרענער טשאסלער ווידער אין לאדז

קיין לאדז איז געקומען דער בעקאנטער פוסבאל-טרענער לאיאש טשייסלער. טשייסלער איז אנגא-זשירט געווארען דורך „ל. ק. ס.". מיט עטליכע יאהר צוריק איז טשייסלער געווען אין לאדז און דעמאלט אויך טרענירט די „ל. ק. ס."-שפילער. טשייסלער איז א גוטער פאכמאן און פעדאגאג און ער האט פיל פון די אמאליגע שפילער געשטעלט אויף די פים. ס'איז צו האפען, אז די ארבייט פון טשייסלער וועט בקרוב ווייזען פרוכטען.

פוילישע סקי-פאהרער פערנעה-מען די ערשטע ערטער ביי די ענגלישע מייסטערשאפטען

א גאר גרויסען נצחון האבען אפגעהאלטען די פוילישע סקי-פאהרער מארוסאזש און בר. טשעך בעת די ענגלישע סקי-מייסטערשאפטען. די מייס-טערשאפטען זענען פארגעקומען אין ווענגען (שוויי-צאריען). מארוסאזש האט פערנומען ס'ערשטע ארט און בראניסלאוו טשעך האט פערנומען ס'צווייטע ארט.

דייטשלאנד פערבעט פוילישע באקסער-ריכטער

דער דייטשער באקסער פערבאנד האט זיך געוואנדען צום פוילישען באקסער פערבאנד און פערבעטען פוילישע באקסער ריכטער צו פיהרען דעם צווישען מלוכה'שען באקס מעטש דייטשלאנד—טשעכאסלאוואקיען, דער פוילישער באקסער פער באנד האט דעלעגירט די ריכטער קאפראווסקי און צענדראווסקי.

ווארטא באקס-מייסטער פון פוילען

דער פוילישער באקסער פערבאנד האט פער עפענטליכט די ווערעפיקאציע פון די היי יעהריגע באקס מייסטערשאפטען (מאנשאפטען) אין פוילען. דעם מייסטער טיטל האט דערגרייכט די פויזנער „ווארטא", וויצע מייסטער איז „מכבי" ווארשא", דאס דריטע ארט „י. ק. פ." און ס'פירטע ארט „קויאוויא".

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 4-טען מערץ

8,36 גימנאסטיק, 6,50 פליטען, 7,15 ידיעות, 7,25 פליטען, 8 אודיציע פאר שולען, 11,57 צייט סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע איבערזיכט, 12,10 קאנצערט, 12,45 א שמועס פאר פרויען, 12,55 ידיעות פון טאג, 1 פליטען, 1,50 עקספארט ידיעות, 1,55 בערזע, 3,45 קאנ צערט, 4,30 א לעקציע דייטש, 4,45 פאדערעווסקי (פליטען), 5 מוזיק רעטענישען פאר קינדער, 6,10 לידער, 6,30 פליטען, 6,40 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6.45 פליטען, 7,25 ספארט ידיעות, 7,30 אלגעמיינע ספארט ידיעות, 7,35 זעלנערישע אודיציע, 8 אודיציע פון פיקאנטע לידלעך, 8,45 אווענד ידיעות, 9 סימפאנישער קאנצערט, 10 רעקלאמע קאנצערט, 10,15 קאנצערט פון דער פוילישער פאלקס קאפעלע, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 מוזיק צום טאנץ.

Dr. med.
R.Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

מוזיקאלישע נאטיצען

זשאן מאנעז

זשאן מאנען איז אמאל געווען א שם דבר, זיינע קאנצערטען זענען געווען א מוזיקאלישער יום-טוב, אבער... זענען געווען. עס פעהלט שוין די פרישקייט פון טאן, די טעכניק איז שוין שטייף און דעריבער פיהלט זיך עפעס א קאלטקייט, ווי פון א גרויסען בארג, וואס פערשטעלט מיט זיך די זונגען-שיין. זשאן מאנען איז געווען אליין א פראכט-ערשיינונג, ער האט נישט נאר געשפילט מיט די ווירטואזען-פינגער, נאר אויך מיט די קינסטלער-אויגען. ווען ער האט איינעם אדער איינע אנגעקוקט בעת'ן שפילען איז יענער אדער יענע ממש סוגעסטירט געווארען. איצט שפילט ער נאר מיט די פינגער נאך שטענדיג פרעציז און גענוי, אבער די ווירקונג, ווי מיר האבען אויבען געזאגט, איז א קאלטער. דערפאר איז זיין מוזיקאליטעט געבליבען נאך ווי א ליכט-שטראהלענדיגער שטערן. מאנען דער מוזיקער איז נאך אימער גרויס און אפילו מאדערן. דאס הערען מיר ווי ער האט אי-בערגעאהבייט אזוי מוזיקאליש בעטהאווען'ס קאנ-צערט-שטיק „צע-דור" און גאנץ בעזונדער פאגא-ניני'ס „לא סטרעגהע". פאגאניני'ס וואריאציאן-ארטיגע, שוין כמעט באנאל-געווארענע קאמפא-זיציעס, איז אונטער מאנען'ס בעארבייטונג געווא-רען א פריש פראכטיג מאדערנע קאמפאזיציע, וועל-כע הערט זיך ווי עפעס נייעס און פרישעס.

* * *

מיר האבען געשריבען איבער אונזערע לאדזשער יודישע רעוועלערען, וועלכע ווייזען זיך פון צייט צו צייט נישט אלס זעלבסטשטענדיגע מוזי-קאלישע איינהייט, נאר אלס שטיק-נומער אין אונ-זערע יודישע קאנצערטען; ווי מיר הערען וועט אינגיכען דער שעהן-איינגעזונגענער קווארטעט, אויפטרעטען מיט א זעהר אינטערעסאנטען פרא-גראם נישט אלס שטיק-נומער. נאר זעלבסטשטענדיג אויספיהרען א גאנצען אוונד. אונזערע מעלא-מאנען ערווארטען טאקע דעם אויפטריט מיט שפאנונג.

D—ski.

די סודות פון דער היטלעריסטישער פערשווערונג אין עסטרייך

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

מאנט די שוין בעקאנטע פרטים פון דעם היטלעריסטישען אויפשטאנד אין ווין. דעריבער האט דער פראקוראר בעטאנט, אז צווישען רינטעלען און דאלפוס'ן האט געהערשט א אנטאגאניזם נישט נאר אויפ'ן פאליטישען געביט. די ביידע פאליטיקער האבען געהאט פערשידענע כאראקטערען. רינטעלען האט שטענדיג געשטרעבט צו שטעהן אין דער שפיץ פון דער מלוכה, און נישט דער גרייכענדיג דעם דאזיגען ציל, איז ער געווען זעהר פערביטערט, בעזונדערס נאך צוליב דעם וואס דאלפוס האט איהם ארויסגעשיקט קיין רוים אויפ'ן אמט פון עסטרייכישען פארשטעהער.

די גאנצע צייט, וואס דער פראקוראר האט גערעדט האט רינטעלען געמאכט זיך נאטיצען, און דאן האט ער געבעטען צו מאכען א איבעררייס.

אין גערכטס-זאל זענען אנוועזענד רינטעלענס זוהן, טאכטער און אייניקל. דער פארזיצענדער בעציהט זיך צו רינטעלען זעהר מילד. אין פראצעס זענען צווישען אנדערע ארויסגערופען געווארען אלס עדות אייניגע פאליצייאגענטען, דער שעף-רעדאקטאר פון דער „רייכספאסט" ד"ר פונדער, א שוועסטערן זוהן פון בעשולדיגטען הערמאן רינטעלען, דער גענעראל דירעקטאר פון דער ווינער ראדיא-סטאציע טשעיא, געוו. רעדאקטאר פון פרעזידענט פון דער ווינער פאליציי ד"ר פרעסער. „נויעס ווינער זשורנאל" ד"ר באגאלשטאק און וויצע.

אין שייכות מיט דעם פראצעס האט מען זיך איצט דערוואוסט א אומבעקאנטען עפיזאד, וואס האט זיך אפגעשפילט דעם 25 יולי, א פאר מינוט נאכדעם, ווי היטלעריסטען האבען פערכאפט די ראדיא סטאציע, ווען דער גענעראל-דירעקטאר טשעאיאן איז געווען פערשלאסן אין בנין פון דער ראדיא סטאציע האט פלוצלינג אנגעהויבען צו קלינגען דער טעלעפאן. דירעקטאר טשעיא האט זיך פון דעם פאקט שטארק דערפרעהט, בעזונדערס צוליב דעם, ווייל די אויפשטענדיגע האבען געהאט אויסגעשאלטעט אלע טעלעפאנישע דראטען, און אין שנעל צוגעלאפען צום טעלעפאן-אפאראט. אין דעם אפאראט האט ער געהערט רינטעלענס שטימע, וועלכער האט זיך געפרעגט דעם דירעקטאר טשעיא, וואס עס הערט זיך. דירעקטאר טשעיא, נישט חושדענדיג וועגען רינטעלענס אקציע, האט געבעטען הילף, דאן האט רינטעלען טרוקען געענטפערט, אז דאס געהערט נישט אין זיין קאמפעטענץ און האט איבערגעריסען דאס געשפרעך.

פון דאזיגען עפיזאד איז צו זעהען, אז רינטעלען איז געווען אינפארמירט וועגען אטענטאט אויף דער ראדיא-סטאציע און האט געוואלט זיך דערוויסען, ווי דער ענין האלט. אויך דער פאקט, וואס ער האט בעקומען טעלעפאנישע פערבינדונג מיט דער ראדיא-סטאציע נישט קוקענדיג דערויף וואס די לייטונג איז געווען אויסגעשאלטעט, בעד ווייזט אז די אויפשטענדיגע האבען גוט געוואוסט ווען רינטעלען וועט קלינגען.

די ווייטערדיגע סודות פון רינטעלענס אקציע וועט אהן שום ספק אויפדעקען דער אציטיגער פראַצעס.

מאנאט, יכע טראמוואי-בילעטען
צו 22.50 צו בעקומען אין
„ORBIS"
פעטריקאווער 18, טעל. 24-933

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אוועגד.
זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדער-ווארטעזאל.

„וויקטאר אדער וויקטאריא"
HERMAN THIMIG i RENATA MÜLLER
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער רעוואלאציאנס-פילם אונטער'ן נאמען:
אין די הויפט-ראלען:
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צייטונג PAT און אויך FOX
נעכסטער פראגראם: „באל אין סאוואי" מיט GittaAlpar

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען
לאדזשי קענען בעקומען 2 פרייליינס ביי אנשטענדיגער פאמיליע. צו ער-פאהרען ביי מילער דבורה, וואלבארסקא-גאס 32. 6551

צו פערדינגען אן ארט צו שלאפען פאר 1 אדער 2 פערזאן קאן אויך זיין מיט עסען פאלודניאווא 11, וו. 5a. 662

איבערצוגעבען א פאבריקס-לאקאל פון 2 גרויסע שטובען מיט עלעקטריע און טראנסמיסיע, עס קאן זיין אויף מאנגלען אדער א שלאסעריי. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג. 6553

פרייע פאסטענס
א לערן-יונגעל ווערט געזוכט אין א הורט-געשעפט געגען באלדיגער צאה-לונג: זאוואדזקא 10, וו. 4 פראנט. 6549

עס פאדערט זיך א קעלנערקע מיט גוטע רעפערענצען. צו מעלדען זיך צו ווארשאווסקי, 11 ליסטאפאדא 3. 6548

פערשידענעס
איך זוך א שותף צו אן איינגעפיהרט לעדער-געשעפט, וועלכער זאל האבען ביז 2000 זל: אדער גענצליך איבערנעהמען: צו ערפאהרען זשגאווסקא-גאס 169 ביי פ. ז. ח.

די געשמאקהאפטסטע פאנטשקעס און די בעסטע טארטען קענט איהר בעקומען אין דער צוקערניע שרודמיעסקא 11, קושמיראק, טעל. 211-54. 6381

צו פערקויפען 8-טער און 9-ער הענטשקע-מאשינען אין בעסטען צושטאנד זאוואדזקא 19, וו. 26. 6554

Lekcje angielskiego przyspieszoną metodą dla wyjeżdżających do Palestyny tylko u Harry Gruen'a, Piotrkowska 31, 2 p. front. 867

POWSZECHNE BIURO OGŁOSZEŃ
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 132
TEL.: 673-55 i 267-39
OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH PISM.
KAMPANJE REKLAMOWE.
PROJEKTY, RYSUNKI, KOSZTORYSY

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH
„HIGJENA"
Gdańska 31a, tel. 192-64
עפען א גאנצען טאג. נעמט אן שלערליי אנאליזן פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY
עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.
Gdańska 31a, parter, tel. 192-64
עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. mep.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8–11 פריה און פון 1⁰⁰–2³⁰ מיטאג און פון 5–9 אוו. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
עלעקטרא-בעהאנדלונג. עלעקטרא אונ עלידען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

פריוואט-קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערען-קראנקהייטען
Piótrkowska 55
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH
86

AMBULATORJUM
ZŁAMAN
(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע-פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

GABINETY DENTYSTYCZNE
Lek. Dty
A. Struńskiego
פעטריקאווער 43, טעל. 165-20.
אין טעטיג

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיען 37 (בענעדיקטא 6.)
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אוועגד.

Dr.
J. Neuman
כירורג
(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא).
נעמט אן אין דערהיים פון 6–8 אוועגד
זאכאדניא 57, טעל. 128-95

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווי-אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 9–2 און פון 4–8 אוונט.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וועגע-רישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוועכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט–18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט–24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט–40 - - - - - - - 60–
נאכ'ן טעקסט–12 - - - - - - - 18–
איבער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען –20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מעטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש ; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט פערעפענטליכט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. אויף אינהאלט פון אנאנסען נעמט נישט איבער די רעדאקציע קיין פעראנטווארטליכקייט. די אדמיניסטראציע בעהאלט זיך פאר דאס רעכט דעם אינהאלט פון דער אנאנס צו ענדערן. פאר'ן איבערדריקען די אנאנס אדער פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז עפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. redak. „Nejer Folksblat", Piotrkowska 86
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman